

A vállalkozások regionális sajátosságai

Tartalom

Bevezetés.....	2
Összefoglalás	3
A működő vállalkozások számának alakulása	4
A működő vállalkozások szervezeti jellemzői.....	7
Vállalkozási méretek.....	7
Gazdálkodási formák	8
Ágazati jellemzők.....	10
Külföldi érdekeltségű vállalkozások	13
A vállalkozások száma, összetétele	13
A vállalkozások tőkeösszetétele.....	16
A vállalkozások gazdálkodásának jellemzői	19
Árbevétel.....	19
Bruttó hozzáadott érték.....	22
Beruházás.....	24
Foglalkoztatás.....	27
A vállalkozások túlélési képessége.....	31

Táblázatok

Módszertan

Megjegyzések

Jelmagyarázat

További információk, adatok (linkek)

Bevezetés

A vállalkozások alapvető szerepet töltenek be a gazdasági folyamatokban és az értékteremtésben, tevékenységük befolyásolja az ország teljesítményét, ugyanis a bruttó hazai termékhez meghatározó részben járulnak hozzá, munkaadóként pedig széles körű társadalmi, gazdasági befolyásoló erejük van. Szervezeti jellemzőik területi összehasonlításban a foglalkoztatott létszám nagysága, valamint gazdasági ágak alapján jelentős különbséget mutatnak, amit a befektetett külföldi tőke is befolyásol.

A vállalkozások gazdasági jelentőségét vizsgálhatjuk az árbevétel, az elért eredmény, az eszközölt beruházások volumene és a foglalkoztatási szerep alapján. A bevételek nagysága mutatja a vállalkozások teljesítményét, összege azonban függ a szervezet méretétől és a folytatott tevékenységtől. Az árbevételből származtatott bruttó hozzáadott érték jelzi a gazdálkodás eredményességét, ami a gazdasági fejlődés egyik alappilléret képezi. A működés fenntarthatóságához az eszközök folyamatos megújítására, korszerűsítésére is szükség van, így a beruházások volumene jelentős hatást gyakorol a szervezetek jövőbeni eredményességére, egy-egy térség fejlődésére. Mindezek jelentősen befolyásolják a vállalkozások által foglalkoztatott létszám nagyságát, összetételét.

Kiadványunkban a vállalkozások között a szervezeti forma, a tevékenység jellege és a foglalkoztatott létszám nagysága alapján megfigyelhető regionális különbségeket mutatjuk be. Gazdasági szerepüket az elért bevételek, a bruttó hozzáadott érték nagysága, a megvalósult beruházások és az alkalmazásban állók számának figyelembevételével vizsgáltuk. A szervezetek között a külföldi tőkével működő vállalkozások fontos szerepet töltenek be, ezért jellemzőik területi különbségeivel külön fejezet foglalkozik.

Összefoglalás

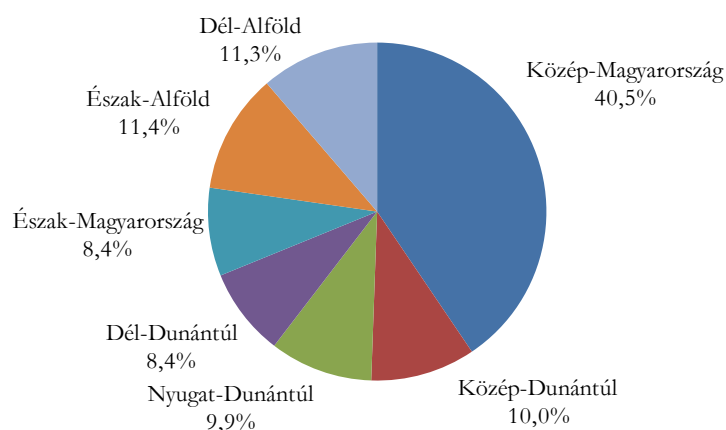
- 2011-ben összesen 690 ezer vállalkozás működött Magyarországon. Területi megoszlásukat közép-magyarországi (ezen belül is fővárosi) túlsúly jellemzi.
- A működő szervezetek túlnyomó része minden régióban a legfeljebb 249 főt foglalkoztató kis- és középvállalkozások közé tartozott, ezen belül is döntő hányaduk tíz főnél kisebb létszámmal végezte tevékenységét. A vállalkozások méretének növekedésével mind nagyobb hányaduk működött társas formában.
- Régióként megfigyelve a vállalkozások legalább háromnegyede mindenütt valamely szolgáltatási ágban volt bejegyezve, közülük is a kereskedelem, gépjárműjavítás, valamint a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység szerepe a legnagyobb. A mezőgazdaság súlya a természeti adottságok függvényében Észak- és Dél-Alföldön, valamint a Dél-Dunántúlon nagyobb az átlagosnál. Ugyanez az ipari szervezeteket illetően Közép- és Nyugat-Dunántúlról, Észak-Magyarországról, illetve a Dél-Alföldről mondható el.
- A kis- és középvállalkozások között a szolgáltató ágak dominálnak, a szervezetméret növekedésével azonban a termelő szektor egyre nagyobb teret nyer. E tekintetben Közép-Magyarország és a többi régió között figyelhető meg alapvető különbség.
- 2011-ben közel 30 ezer külföldi érdekltségű vállalkozást tartottak nyilván az országban. Számuk a befektetők által leginkább preferált területeken, Közép-Magyarországon, valamint Közép- és Nyugat-Dunántúlon a legmagasabb, a legkevesebb pedig Észak-Magyarországon, illetve Észak-Alföldön tevékenykedett. A szervezetek méretstruktúrájában a nagyobb létszámúak hányada magasabb az átlagosnál, annak ellenére, hogy közöttük is a mikrovállalkozások dominálnak. Ágazati összetételüket a foglalkoztatott létszám alapvetően befolyásolja. A kis- és középvállalkozások döntő része valamilyen szolgáltatási tevékenységet végzett, míg a nagyvállalatok elsősorban ipari profillal rendelkeztek.
- A működő vállalkozások gazdálkodását a szervezeti struktúrától eltérő teljesítmény jellemzi. A szervezetek méretének növekedésével az elért árbevétel exponenciálisan nő, a gazdasági ágak között pedig a szolgáltatások helyét egyre inkább átveszi az ipar. Az egy-egy régióban elért bevételek nagysága szoros összefüggést mutat a nagyvállalatok jelenlétével, az ipari vállalkozások tevékenységével és a befektetett külföldi tőke nagyságával. Az árbevételeket illetően is fennáll a közép-magyarországi dominancia, mellette a közép- és nyugat-dunántúli szervezetek súlya a legnagyobb.
- A beruházások nagyságát Közép-Magyarországon a szolgáltatási szektor szereplői, a többi régióban alapvetően az ipari szervezetek által megvalósított fejlesztések határozzák meg. Közép- és Nyugat-Dunántúl, valamint Észak-Magyarország kivételével minden térségben a beruházások nagyobb hányadát a kis- és középvállalkozások eszközölték.
- A vállalkozások által foglalkoztatott munkavállalók közel háromnegyedének a kis- és középvállalkozások adtak munkát, ezen belül is a mikroméretű szervezetek szerepe a meghatározó. A nemzetgazdasági ágakat tekintve a mikrovállalkozásoknál alkalmazásban állók legnagyobb hányada a kereskedelem, vendéglátásban bejegyzett szervezeteknél dolgozott, az ágazat azonban a tíz fős létszámhatárt átlépve (a 10–49 fős közép-magyarországi vállalkozásokat leszámítva) minden régióban elveszíti első helyét, melyet az ipar vesz át.
- A működő vállalkozások – ezen belül a kis- és középvállalkozások is – alakulásukat követően egyre kisebb részben képesek fennmaradni. A régiók között a tendenciát illetően nincsen, a túlélési képesség mértékében azonban mérhető a különbség. E tekintetben a legjobb helyzetben a közép-magyarországi és a nyugat-dunántúli szervezetek voltak a 2006–2011 közötti időszakban. Vállalkozási forma alapján a társas vállalkozások túlélési képessége számottevően kedvezőbb az egyéniekénél.

A működő vállalkozások számának alakulása

2011-ben összesen 690 ezer működő vállalkozást tartottak nyilván Magyarországon, azaz tényleges gazdálkodási tevékenységet a regisztráltak héttizede folytatott. (A működő vállalkozások körébe a vállalkozásdemográfiai adatgyűjtésbe bevont piacorientált gazdasági szervezetek – társas vállalkozások és egyéni vállalkozók – sorolhatók. A működő vállalkozások regisztráltakhoz viszonyított arányának számításakor e kört vettük figyelembe.) Ez az arány Észak- és Dél-Alföldön, valamint Nyugat-Dunántúlon a legmagasabb, ahol a működők a nyilvántartásban szereplők több mint háromnegyedét tették ki. Közép-Magyarországon az átlagosnál kedvezőtlenebbül alakult a helyzet, ahol a regisztráltak kevesebb mint kétharmada végzett tényleges tevékenységet. A működő vállalkozások területi megoszlása a regisztráltakhoz hasonlóan alakult, azzal a különbséggel, hogy Közép-Magyarország valamivel kisebb súlyt képvisel.

1. ábra

A működő vállalkozások számának megoszlása, 2011

A Magyarországon működő vállalkozások döntő része a legfeljebb 249 főt foglalkoztató kis- és középvállalkozások (KKV) kategóriájába tartozik. Szerepük jelentős az ország jövedelemtermelésében, a beruházásokban valamint a foglalkoztatásban is. Tényleges gazdálkodási tevékenységet az átlagoshoz hasonlóan a KKV-k héttizede folytatott. Ezzel szemben a regisztrált nagyvállalatok szinte mindegyike, összesen 865 működött, hiszen ezekre az erőforrás-igényesebb, nagyjából termelő tevékenységet folytató szervezetekre kevésbé jellemző, hogy működésüket szüneteltessék vagy rövidebb/hosszabb időre hibernálódjanak, továbbá a megszűnés előtti állapotban, illetve csőd- és felszámolási eljárás alatt is jóval kevesebben vannak. Az alkalmazott létszám növekedésével a működő kisvállalkozások regisztráltakhoz viszonyított aránya tekintetében megfigyelhető területi különbségek egyre nagyobbak, ugyanakkor a közepes és nagyméretű szervezeteket illetően már jóval kisebb eltérések figyelhetők meg.

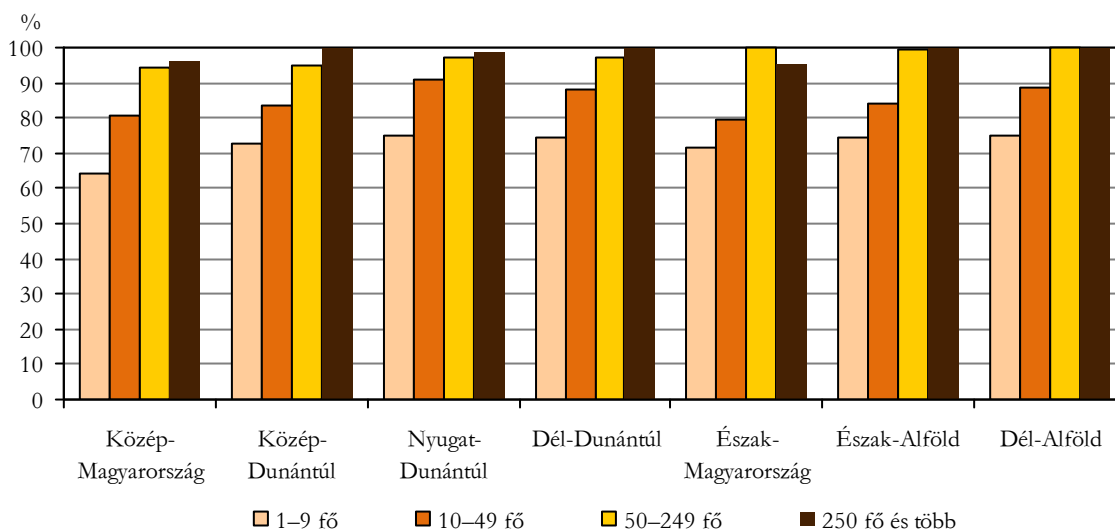
A működési hányad a legfeljebb 9 főt foglalkoztató mikrovállalkozások esetében a legkisebb – 64–75% között szóródva –, ami a régiók közül Közép-Magyarországon mutatta a legalacsonyabb értéket. A szervezetméret alapján a 10–49 fős kisvállalkozások jóval nagyobb arányban végeznek tényleges gazdálkodási tevékenységet, ami Észak-Magyarország kivételével mindenütt felülmúlta a nyolctizedet. A regisztrált középvállalkozások és a nagyvállalatok minden régióban szinte kivétel nélkül működnek, a területi különbségek e két kategóriában nem számottevők.

A szervezetek döntő részét felölelő szolgáltatási szektorban a jellemzően kisebb mérettel összefüggésben a regisztrált vállalkozások héttizede folytatott tényleges gazdálkodási

tevékenységet. Egyedül a közép-magyarországi szervezetekre jellemző érték maradt el (5,0 százalékponttal) az országostól, a többi régió vállalkozásait az átlagosnál magasabb hányad jellemezte. A tercier szektorban a 250 főnél nagyobb létszámú regisztrált vállalkozások mindegyike működött, a KKV-k esetében ez a hányad az országgal megegyezett.

2. ábra

A működő vállalkozások aránya a regisztráltakhoz viszonyítva, 2011

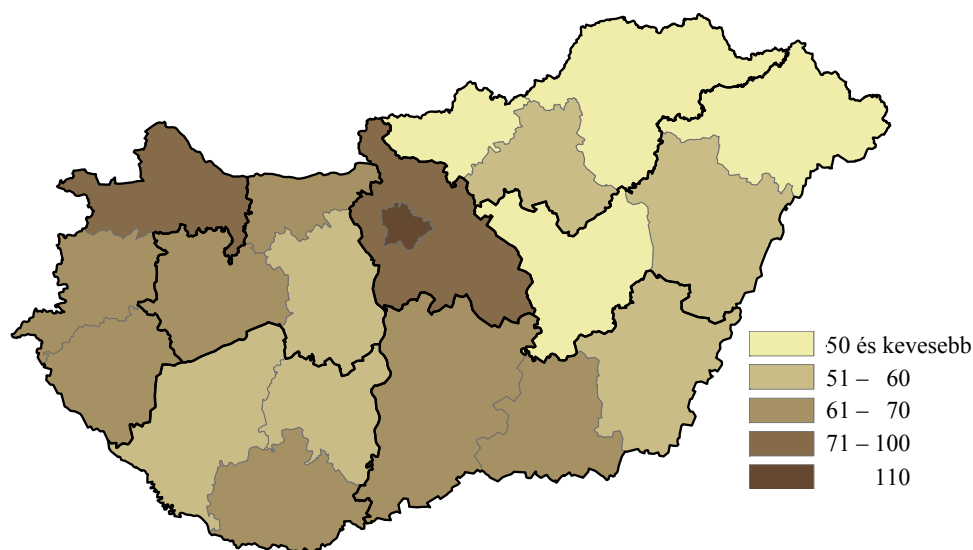

Magyarországon a meghatározott körbe tartozó ipari vállalkozások közel háromnegyede végzett tényleges gazdálkodási tevékenységet. A működők hányada még a hazai viszonylatban kevésbé iparosodott alföldi régiókban is meghaladta az átlagost. Az egyes létszám-kategóriákat tekintve mindenütt a tíz főnél nagyobb szervezetek működési aránya volt magasabb. Az építőiparban a ténylegesen tevékenykedő vállalkozások hányada ugyan elmaradt az iparban megfigyeltektől, azonban Közép-Magyarország kivételével minden régióban az átlagosnál kedvezőbben alakult. A mezőgazdaságban a regisztrált szervezetek 73%-a működött. Vállalkozásméret alapján az ágazatban kimagasló eltérések tapasztalhatók: a tíz főnél nagyobb létszámot foglalkoztatók 96%-a, míg a legfeljebb 9 fős mikrovállalkozások mindössze 72%-a végzett tényleges tevékenységet.

A vállalkozás-sűrűséget tekintve 2011-ben országosan 7,4 szervezet jutott 1 km²-re. A legkiemelkedőbb terület Közép-Magyarország, ahol 41 vállalkozást tartottak nyilván négyzetkilométerenként. A többi régióban a mutató értéke 4,1 és 6,2 között szóródott. Részletesebben vizsgálva a Pest megyei érték a legkiugróbb, itt ugyanis 14 szervezet jutott minden négyzetkilométerre. Szintén az átlag felett alakult e viszonyszám Győr-Moson-Sopronban és Komárom-Esztergomban is. A gazdálkodási formát tekintve országosan 4,2 társas és 3,2 egyéni vállalkozás működött négyzetkilométerenként. Közép-Magyarországon ezek az értékek 29 és 11 voltak. Ezen kívül az egyéni vállalkozások mutatója még Nyugat-Dunántúlon alakult az átlag felett, és Közép-Dunántúlon is megközelítette azt. A társas vállalkozásokra vonatkozó érték Közép-Magyarországtól eltekintve a régiókban 1,9 és 3,0 között alakult, a megyék közül pedig Komárom-Esztergom (4,6) és Pest (9,0) esetében emelkedett ki.

2011-ben Magyarországon ezer lakosra 69 vállalkozás jutott. A mutató nagysága Közép-Magyarországon (94) kimagasló, a már korábban említett fővárosi vezető gazdasági pozícióból adódóan, amely a magas népességkoncentráció mellett is megmutatkozik. A vállalkozási aktivitás szintén kedvezőnek ítélnélhető a Nyugat-Dunántúlon, értéke megközelítette az országosát. A mutató élénkebb vállalkozási tevékenységre utal Közép- és Dél-Dunántúlon, valamint Dél-Alföldön is. A viszonyszám azonban Észak-Magyarországon – azon belül is Nógrád megyében (45) – és Észak-Alföldön alakult a legkedvezőtlenebbül, ahol ezer főre 49 illetve 53 szervezet jutott.

Az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma, 2011

Az országban ezer lakosonként 40 társas és 30 egyéni vállalkozást regisztráltak. Az egyéni vállalkozások lakónépessegre vetített száma Nyugat-Dunántúlon (38) volt a legmagasabb, Közép-Magyarországon (26) pedig a legalacsonyabb, azonban itt a társas szervezetek viszonyaránya elérte a 69-et, ami a legkiemelkedőbb értéket jelentette. A legkevesebb társas formában működő vállalkozás Észak-Magyarországon (22) jutott ezer főre.

Gazdasági áganként vizsgálva az ezer lakosra jutó vállalkozások száma a kereskedelem, gépjárműjavítás területén volt a legmagasabb, ami országosan 14 vállalkozást jelentett. Ennél magasabb értéket egyedül Közép-Magyarországon (18) regisztráltak, amit a sorban Dél-Alföld követ az átlagostól 0,3-del lemaradva. A viszonyarány szintén élénk vállalkozási tevékenységről árulkodik a szakmai, tudományos és műszaki tevékenységben, hiszen itt 2011-ben 11 szervezet jutott ezer főre. Közép-Magyarországon a vállalkozási aktivitás ebben a gazdasági ágban volt a legmagasabb, az országos 1,7-szerese, azonban e régióban a mezőgazdaság kivételével minden területen átlag feletti értékeket regisztráltak. Észak- és Dél-Alföldön ennek éppen az ellenkezője érvényesült, a mezőgazdaságban 3 illetve 4 vállalat jutott ezer főre az országos 2-vel szemben, a többi ágazatban viszont átlag alatt maradt a mutató nagysága. Észak-Magyarország helyzete alakult a legkedvezőtlenebbül, ahol minden területen az országosnál kevesebb szervezetet tartottak számon ezer lakosonként. A vállalkozási aktivitás a mezőgazdaságban és a termelő szektorban alacsonyabb volt, mint a szolgáltatásban. Előbbiekben együttesen ezer lakosra 14 szervezet jutott, míg az utóbbiban 55. A mutató a terciér szektorban csak Közép-Magyarországon (80) árulkodott élénkebb vállalkozási tevékenységről, míg a mezőgazdaságban és a termelő ágakban csak Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön regisztráltak az átlagosnál alacsonyabb értékeket.

A működő vállalkozások szervezeti jellemzői

Vállalkozási méretek

Magyarországon a működő vállalkozások között a kis- és közepes méretűek (a legfeljebb 249 főt foglalkoztatók) dominálnak, számuk 2011-ben közel 690 ezer volt, míg minimum 250 fővel tevékenykedő nagyvállalatot mindössze 865-öt tartottak számon.

A mikrovállalkozások (10 fő alattiak) a működő vállalkozások 95, a 10–49 fősek 3,8%-át, az 50–249 fővel tevékenykedők 0,7%-át képviselték, míg a nagyvállalatok körébe tartozó 250–999 főt foglalkoztatók illetve az ezer fő feletti aránya együttesen mindössze 0,1%-ot tett ki. A létszám-kategóriánkénti megoszlás minden régióban az országoshoz hasonlóan alakult.

A működő vállalkozások régiók közötti eloszlásában (Budapest szerepe révén) Közép-Magyarország túlsúlya figyelhető meg, ami a szervezetek méretének növekedésével egyre nagyobb. Az alföldi régiók a kis- és középvállalkozások között képviselnek magasabb arányt, míg a nagyvállalatok átlagosnál nagyobb hányada tevékenykedett Közép- és Nyugat-Dunántúlon. A kis- és középvállalkozások között mindegyik méretkategóriában Dél-Dunántúl és Észak-Magyarország súlya a legkisebb, és e két régióban az átlagosnál ritkábbak a nagyvállalatok is.

1. tábla

A működő vállalkozások számának megoszlása, 2011

(százalék)

Régió	fős létszámú vállalkozások					Összesen
	1–9	10–49	50–249	250–999	1000 és több	
Közép-Magyarország	40,4	43,9	43,2	43,5	53,1	40,5
Közép-Dunántúl	10,0	9,2	8,7	12,1	16,0	10,0
Nyugat-Dunántúl	9,9	9,4	9,9	12,1	8,0	9,9
Dél-Dunántúl	8,5	7,4	6,9	5,0	4,9	8,4
Észak-Magyarország	8,5	7,2	8,2	7,4	6,8	8,4
Észak-Alföld	11,5	10,7	11,8	10,5	6,8	11,4
Dél-Alföld	11,3	12,2	11,3	9,4	4,3	11,3
Ország összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A nagyvállalatok esetében valamivel nagyobb a területi koncentráció, a 250–999 fős vállalkozások 44, míg legalább ezer fősek 53%-a Közép-Magyarországon folytatott gazdasági tevékenységet. E térségen kívül még Közép- és Nyugat-Dunántúl (a két régió belül különösen Fejér, és Győr-Moson-Sopron megye) szerepe hangsúlyos, előbbi létszám-kategóriában mindkét régióban egyaránt 85 szervezet (az országos 12–12%-a) működött, míg az ezer és több fősek 16%-a Közép-, 8%-a Nyugat-Dunántúlon tevékenykedett.

A működő vállalkozások ezer lakosra vetített száma alapján jelentős eltérések tapasztalhatók. A mutató értéke országos szinten a kis- és középvállalkozásokat illetően az 1–9 főseknél volt a legnagyobb (66), a 10–49 főseknél már 2,7-et tett ki, a középvállalkozásoknál pedig nem érte el az egyet sem (0,5). A régiók között mindhárom létszám-kategóriában Közép-Magyarországon volt a legmagasabb, Észak-Magyarországon a legkisebb a lakónépessegre vetített szervezetszám nagysága. (A többi térségben 51–65 mikrovállalkozás; 1,9–2,5 tíz főnél nagyobb kisvállalkozás jutott ezer lakosra, míg az 50–249 főt foglalkoztatókra jellemző viszonyszám Közép-Magyarországon kívül egyedül Nyugat-Dunántúlon érte el az országos átlagot, a többi régióban 0,3 és 0,4 között alakult.)

Ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma létszám-kategória szerint, 2011

(százalék)

Régió	Vállalkozások összesen	Ebből:		
		1–9 fős	10–49 fős	50 főnél nagyobb
		létszámú		
Közép-Magyarország	94,0	89,3	3,9	0,8
Közép-Dunántúl	63,2	60,5	2,2	0,5
Nyugat-Dunántúl	68,5	65,4	2,5	0,6
Dél-Dunántúl	62,0	59,5	2,1	0,4
Észak-Magyarország	49,0	47,0	1,6	0,4
Észak-Alföld	53,4	51,0	1,9	0,4
Dél-Alföld	59,9	56,9	2,5	0,5
Ország összesen	69,2	66,0	2,7	0,6

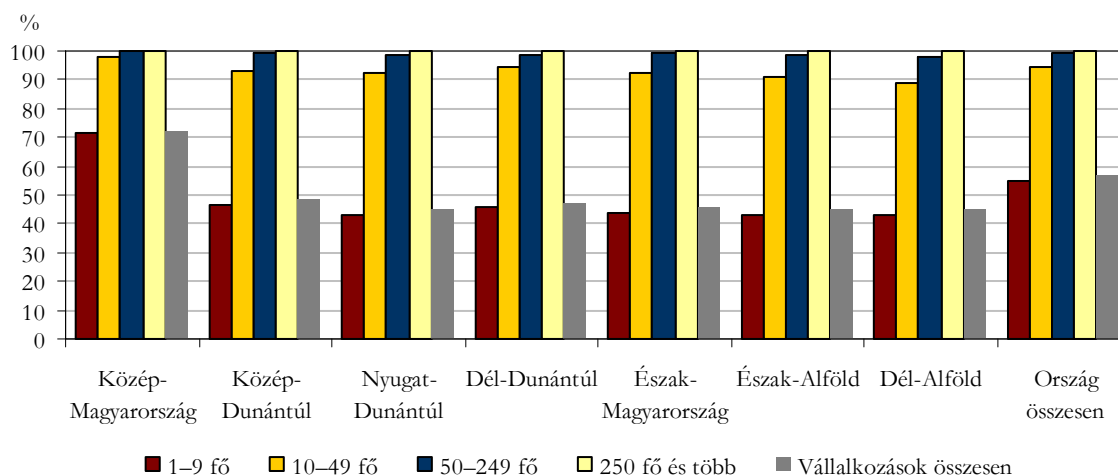
A népességre vetített mutató alapján a nagyvállalatok esetében mindkét kategóriában (250–999 fősek, illetve a legalább ezer főt foglalkoztatók) Közép-Magyarország állt az élen, az országosnál jóval magasabb értékekkel. Előbbi körben még a Nyugat- és Közép-Dunántúlon, utóbbiban a Közép-Dunántúlon bejegyzett szervezetek esetében haladta meg az országos átlagot a mutató értéke.

Gazdálkodási formák

Gazdálkodási forma alapján megfigyelve a hazánkban regisztrált társas vállalkozások egyénieknél jóval nagyobb hányada tevékenykedett ténylegesen. Így 2011-ben Magyarországon a működőnek minősülő 690 ezer vállalkozás 57%-a társas, 43%-a egyéni vállalkozás formájában végezte tevékenységét. Utóbbiak aránya a fővárost is magában foglaló Közép-Magyarország kivételével minden régióban meghaladta az országos átlagot (hányaduk 51 és 55% között szóródott). A fővárosi koncentráció következtében Közép-Magyarországon a társas vállalkozások közel háromnegyedes arányt képviseltek (ugyanis a régióban működők 72%-a, míg az országosan megfigyelték 37%-a Budapesten található).

4. ábra

A társas vállalkozások aránya létszám-kategóriák szerint, 2011

A kis- és középvállalkozások összességét tekintve a vállalkozások teljes körével lényegében megegyező arányok figyelhetők meg. Számottevő eltérések az egyes méretkategóriák között láthatók: a létszám növekedésével a vállalkozások között egyre nagyobb a társas, s így egyre kisebb az egyéni formában bejegyzettek előfordulása. A nagyvállalatok mindegyike társas formában végezte tevékenységét. Közép-Magyarország szerepe a KKV-k vonatkozásában is kiemelkedő, melyet a társas vállalkozások eredményeznek. E régió súlya a legalább 250 főt foglalkoztató nagyvállalatok között is domináns, a kategóriában azonban az ország többi területe között nagyobb a szóródás.

Országosan 2011-ben a működő társas vállalkozások 65%-a korlátolt felelősségű társaságként tevékenykedett, míg a betéti társaságok aránya meghaladta a háromtizedet. A részvénytársaságok a társas formában bejegyzett szervezetek összességében mindössze 1,0%-át alkották. Régiós összehasonlításban nem figyelhető meg jelentős eltérés, Közép-Magyarország kivételével a bt-k hányada mindenhol meghaladta a háromtizedet, míg a kft-k előbbi térségben fordultak elő leggyakrabban. A részvénytársaságok aránya Közép-Magyarországon 1,2% volt, a többi régióban egyaránt 0,8%-ot tett ki.

3. tábla

A kiemelt társasági formák aránya a működő társas vállalkozások között, 2011

(százalék)

Régió	1–9 fő	10–49 fős	50–249 fős	250–999 fős	1000 fő és több	Összesen
Betéti társaság						
Közép-Magyarország	31,3	5,4	0,6	1,0	2,3	29,5
Közép-Dunántúl	33,1	8,7	2,0	4,7	0,0	30,9
Nyugat-Dunántúl	33,3	9,1	2,4	3,5	7,7	31,0
Dél-Dunántúl	35,9	9,4	2,5	0,0	0,0	33,7
Észak-Magyarország	35,4	9,5	1,3	0,0	0,0	33,1
Észak-Alföld	34,5	9,3	1,1	0,0	0,0	32,1
Dél-Alföld	34,5	9,8	1,6	1,5	0,0	32,0
Ország összesen	32,8	7,5	1,3	1,6	1,9	30,7
Korlátolt felelősségű társaság						
Közép-Magyarország	64,9	87,0	79,8	63,1	45,3	66,3
Közép-Dunántúl	63,7	85,7	80,3	62,4	73,1	65,4
Nyugat-Dunántúl	63,0	84,7	77,5	61,2	76,9	64,8
Dél-Dunántúl	60,4	84,0	69,9	51,4	62,5	62,1
Észak-Magyarország	61,6	84,6	75,0	65,4	54,5	63,3
Észak-Alföld	62,2	84,4	77,7	56,8	63,6	64,0
Dél-Alföld	62,3	83,9	72,8	54,5	42,9	64,2
Ország összesen	63,7	85,6	77,5	60,9	54,9	65,2
Részvénytársaság						
Közép-Magyarország	0,7	5,5	16,8	33,0	51,2	1,2
Közép-Dunántúl	0,3	3,2	14,5	32,9	23,1	0,8
Nyugat-Dunántúl	0,3	2,2	15,0	35,3	15,4	0,8
Dél-Dunántúl	0,3	3,8	21,2	48,6	37,5	0,8
Észak-Magyarország	0,3	2,5	16,5	32,7	45,5	0,8
Észak-Alföld	0,3	2,8	14,7	39,2	27,3	0,8
Dél-Alföld	0,3	2,8	16,7	43,9	57,1	0,8
Ország összesen	0,5	4,0	16,5	35,7	41,4	1,0

A gazdálkodási formák szerinti megoszlások részletesebb létszám-kategóriákat tekintve mutatnak valamivel nagyobb különbségeket. A vállalkozások méretének növekedésével a betéti társaságok gyakorisága jellemzően minden régióban csökken, miközben a szervezettebb működést feltételező kft-k és rt-k aránya egyre nagyobb. A betéti társaságok elsősorban a tíz főnél kisebb létszámú szervezetek között képviselnek jelentősebb arányt, a kft-k szerepe pedig a 10–249 főt foglalkoztató vállalkozások között domináns elsősorban, de Közép-Magyarország és Dél-Alföld kivételével ők képviselik a legalább ezer főt foglalkoztató nagyvállalatok többségét is. A részvénytársaságok a szervezeti formára vonatkozó alapítási feltételekből eredően jellemzően nagyobb létszámot foglalkoztatnak, melyet jól jelez, hogy a társas vállalkozások között képviselt arányuk az 50–249 fős szervezetek között 15–21% között alakult, a 250–999 fős vállalkozások között pedig minden térségben megközelítette, vagy meghaladta az egyharmadot. Közép-Magyarországon és Dél-Alföldön az ezernél több munkavállalót foglalkoztató vállalatok több mint fele részvénytársaság volt, miközben e szervezetek aránya Közép- és Nyugat-Dunántúlon nem érte el az egynegyedet, Észak-Alföldön pedig a 30%-ot.

Országosan a társas vállalkozások 92, az egyénié 99%-a tartozott a mikrovállalkozások közé. A 10–49 fős kategóriába előbbiek 6,4%-a, utóbbiak fél százaléka sorolódott. A társas formában működők közül 4605, az egyénié közül mindössze 38 szervezet minősült közép-vállalkozásnak. Míg előbbiek 0,2%-a volt legalább 250 főt foglalkoztató nagyvállalat, addig egyéni vállalkozás nem működött ekkora létszámmal.

A társas formában bejegyzett kis- és középvállalkozások közül a kft-k kilenczede 1–9 fővel, 8,4%-a 10–49 fővel működött, s mindössze 1,4%-uk létszáma alakult 50–249 fő között. A bt-kenél még előbbinél is jóval magasabb (98%) volt a mikroméretűek aránya, miközben a 49 főnél nagyobbaké az egytized százalékot sem érte el, tehát a betéti társaságok döntő hányada kis létszámmal tevékenykedett. A részvénytársaságok létszám-kategóriák szerinti megoszlása az előbbiektől jelentősen különbözött és a régiók között is számottevőbb eltérések adódtak. Közép-Magyarország (60%) kivételével mindössze 35–42%-uk tartozott a mikrovállalkozások közé, 25–34%-uk 10–49 fővel, 14–35%-uk pedig 50–249 fővel végezte tevékenységét.

250 főnél nagyobb létszámú bt mindössze 14, kft 517, rt pedig 318 működött az országban, döntő részük ezer főnél kevesebb munkavállalót alkalmazott.

Ágazati jellemzők

2011-ben a Magyarországon működő vállalkozások ágazati összetételét a szolgáltatások dominanciája jellemezte. Legnagyobb részük, egyötödük a kereskedelem, gépjárműjavítás, 16%-uk a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység gazdasági ágakba tartozott. Mellettük az ipar és építőipar szerepe volt még számottevő, a szervezetek együttesen 17%-a sorolódott ezen ágazatokba. Előbbiekén kívül további öt területen működött országosan 30 ezernél több szervezet: az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységben, az egyéb szolgáltatásban, az információ, kommunikációban, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban, valamint az ingatlanügyletekben.

A mezőgazdaság kivételével minden ágazatot közép-magyarországi túlsúly jellemez, ami elsősorban a szolgáltatások területén – ezen belül is az információ, kommunikáció, az ingatlanügyletek, a szakmai, tudományos, műszaki, valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, illetve a művészet, szórakoztatás, szabad idő esetében – nagyobb az átlagosnál.

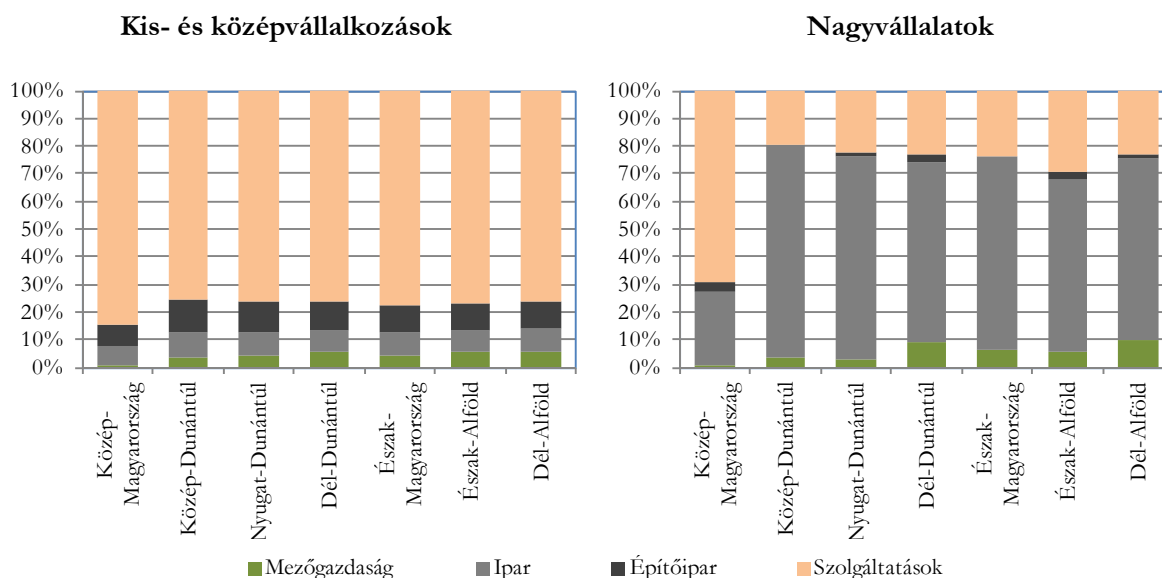
Az ágazati összetétel alapvetően a főváros és Pest megye, valamint a többi térség összevetésében mutat számottevő különbséget. A működő vállalkozások régióon belül való megoszlását tekintve a mezőgazdaság, az ipar, valamint az építőipar Közép-Magyarország kivételével – és Dél-Alföldön az ipart leszámítva – mindenütt az átlagosnál hangsúlyosabb szerepet tölt be. Ezzel szemben az információ, kommunikáció, az ingatlanügyletek, a szakmai,

tudományos, műszaki tevékenység, illetve a művészet, szórakoztatás, szabad idő súlya egyedül Közép-Magyarországon volt nagyobb az országosnál. Ipari tevékenységet legnagyobb arányban Közép- és Nyugat-Dunántúlon, Észak-Magyarországon, valamint a Dél-Alföldön, építőiparit leginkább a dunántúli régiókban, kereskedelmet pedig a két alföldi térségben, illetve Észak-Magyarországon folytattak a vállalkozások. Emellett a helyi adottságokból kifolyólag Észak- és Dél-Alföldön, illetve a Dél-Dunántúlon a mezőgazdasági szervezetek részesedése a legmagasabb.

A kis- és középvállalkozások ágazati szerkezete egyértelműen tükrözi a szolgáltatási szektor meghatározó szerepét körükben, négyötödük ugyanis e szférában tevékenykedett. Az egyes régiókban – kivéve Közép-Magyarországot, ahol 85%-ot tett ki – hányaduk 76 és 77% között alakult. Ezzel szemben a nagyvállalatok 56%-a termelő tevékenységet folytatott. Ez az arány Közép-Magyarországon – a nagyobb, főként budapesti székhelyű szolgáltató szervezetek nagyszámú jelenléte miatt – alig több mint háromtized volt, s így lényegesen befolyásolta az országos átlagot. A többi régióban 80 és 71% között alakult részesedésük, a legmagasabb Közép- és Nyugat-Dunántúlon, a legalacsonyabb pedig Észak-Alföldön volt.

5. ábra

A működő vállalkozások számának megoszlása összevont gazdasági ágak szerint, 2011

A mezőgazdaság, valamint az ipar és az építőipar együttes súlya – elsősorban az ipari tevékenység következtében – a vállalkozások létszámának emelkedésével egyre nő. A KKV-kon belül 10 főnél alacsonyabb létszámmal tevékenykedők majd ötöde, a 10–49 fős szervezetek 38%-a, míg a középvállalkozások több mint fele (52%) tartozott ide. A mikrovállalkozások körében nem figyelhetők meg jelentős területi különbségek, a tercier szektorhoz Közép-Magyarországon 85, a többi régióban 77–79%-uk tartozott. A 10–49 fős vállalkozások esetében az egyes térségek között már nagyobb eltérések tapasztalhatók, Közép-Magyarországon 73, az ország további területein 50–56%-uk tartozott valamely szolgáltató ágba (a legalacsonyabb hányad Dél-Dunántúlt és Észak-Magyarországot jellemezte). Ezzel szemben Közép-Magyarországtól eltekintve az egyes régiókban működő közepes méretű szervezetek 62–70%-a folytatott agrár, vagy ipari, építőipari tevékenységet (a legkisebb részesedéssel Nyugat-Dunántúlon, a legnagyobbal, egyaránt héttizeddel Dél-Dunántúlon, Dél-Alföldön és Észak-Magyarországon rendelkezett). Közép-Magyarországon ugyanakkor kétharmaduk a szolgáltatási szektorban működött.

A működő vállalkozások számának megoszlása gazdasági ágak szerint, 2011

(százalék)

Gazdasági ág	Kis- és közép-vállalkozások összesen	Ezen belül			Nagyvállalatok összesen	Ezen belül	
		1–9 fős	10–49 fős	50–249 fős		250–999 fős	1000 és több fős
Ipar	7,7	6,9	22,0	39,8	50,2	51,1	46,3
Építőipar	9,2	9,2	11,3	6,4	2,3	2,4	1,9
Kereskedelem, gépjárműjavítás	20,1	20,0	25,0	15,8	12,6	12,7	12,3
Szállítás, raktározás	4,3	4,2	5,6	5,5	7,4	6,5	11,1
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	4,6	4,5	7,8	3,5	2,2	2,0	3,1
Információ, kommunikáció	5,0	5,1	3,4	3,2	3,8	3,6	4,9
Ingatlanügyletek	4,4	4,5	3,0	1,4	1,2	1,4	–
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	16,0	16,4	6,4	3,4	2,7	3,1	0,6
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	5,4	5,4	5,8	8,8	9,7	9,4	11,1
Egyéb szolgáltatás	5,3	5,5	1,1	1,0	0,3	0,4	–
Többi ágazat	17,8	18,2	8,8	11,2	7,6	7,4	8,6
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,	100,0

A nagyvállalatok körébe tartozó 250–999 fős cégek közel hattizede, míg az ennél nagyobb létszámúak 48%-a végzett gazdasági tevékenységet a mezőgazdasági, vagy a termelő szektorban. Területenként itt is jelentősek az eltérések, Közép-Magyarországon szintén jóval hangsúlyosabb a szolgáltató ágazatok szerepe, ahová az előbbi létszám-kategóriába tartozók kétharmada, míg az utóbbiakba soroltak 77%-a került. Az ország többi területén a 250–999 fősek 69–81%-a, a legalább ezer fősek 64–88%-a végzett valamilyen agrár, vagy termelő tevékenységet.

Minden ágazatban egyértelmű a mikrovállalkozások dominanciája, azonban lényeges különbségek tapasztalhatók az egyes területeken. Részesedésük az oktatási tevékenységet folytatók, az egészségügyi és az egyéb szolgáltatást nyújtók között (99%), továbbá a pénzügyi, biztosítási, a szakmai, tudományos műszaki valamint a művészeti szabadidős tevékenységű szervezetek esetében (98%) volt a legnagyobb, ellenben a magasabb tőke és humán erőforrásigénnyel rendelkező iparban a legalacsonyabb (85%).

Külföldi érdekeltségű vállalkozások

A magyar gazdaság szerkezeti átalakulásában meghatározó szerepet játszott a külföldről beáramló tőke. A legalább 10%-os külföldi tulajdonrészrel rendelkező vállalkozások külföldi tőkéje 2011 végén 17 989 milliárd forintot tett ki, ami 32%-kal haladta meg a 2006. évit.

A területileg nem elosztható adatokat is figyelembe véve az állomány nyolctizede az európai országokból származott, de jelentős nagyságrendben (577 milliárd forint) érkezett az Amerikai Egyesült Államokból is. Továbbra is Németország a legnagyobb befektető, az innen beinvestált befektetések értéke öt év alatt közel másfélszeresére növekedett, s így 2011-re elérte az 5453 milliárd forintot. Nagyságát tekintve a Hollandiából érkezett közvetlen tőkeimport (2591 milliárd forint) sorban a második, melyet az ausztriai követ mintegy 2000 milliárd forinttal. Az említett „dobogós” helyezettek túl legnagyobb tőkeimport (879 milliárd forint) Franciaországból érkezett az országba.

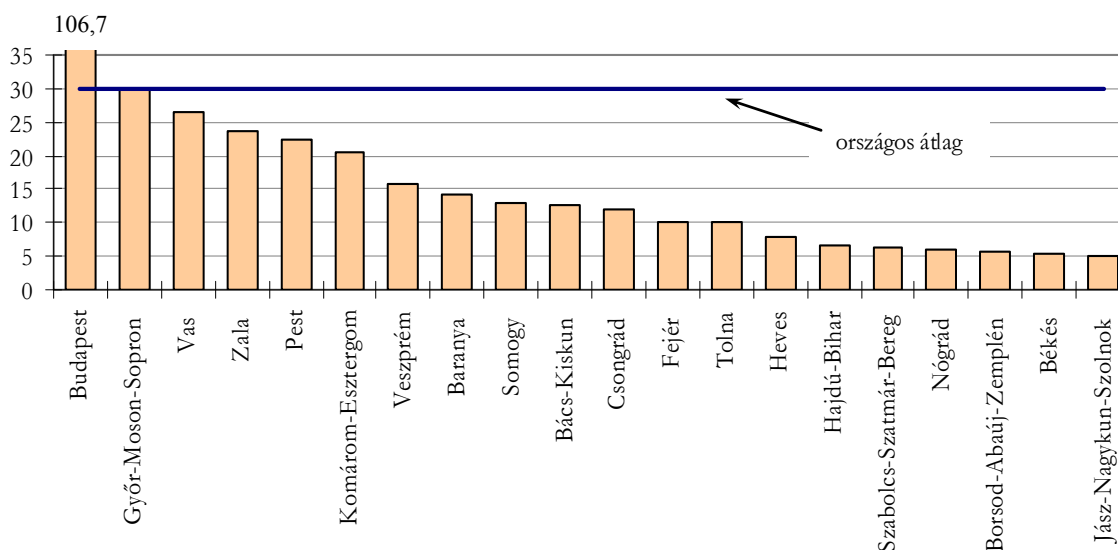
A vállalkozások száma, összetétele

2011-ben Magyarországon 29 879 külföldi érdekeltségű vállalkozás működött. Területi elhelyezkedésükre erős közép-magyarországi koncentráció jellemző, a szervezetek több mint héttizedének székhelye (21 365) itt található (ezen belül is a főváros szerepe a meghatározó, az országos állományból 62%-kal részesedve). Ehhez képest a Nyugat-Dunántúlon 2699, Közép-Dunántúlon pedig 1623 külföldi érdekeltségű vállalkozás tevékenykedett. Ezen túl ezernél több szervezetet a dél-alföldi és a dél-dunántúli régióban tartottak nyilván, számuk viszont Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon nem érte el azt. A legkevesebb külföldi befektetéssel működő vállalkozást (744) észak-magyarországi székhellyel jegyezték be.

Tízezer lakosra átlagosan 30 külföldi érdekeltségű vállalkozás jutott, ami Budapest kiugró értékének következtében Közép-Magyarországon az átlagosnál 2,4-szer magasabb volt. A régiókat vizsgálva elmondható, hogy egyik térség mutatószáma sem érte el az országost, de a Dunától nyugatra lévő területeké volt a magasabb. A megyék kedvező sorrendjét is hasonló elrendeződés jellemzi, mindössze Bács-Kiskun és Csongrád „ékelődik be” Fejér és Tolna elé. A többi alföldi és észak-magyarországi megyében a mutatószám 5 és 8 között alakult.

6. ábra

Külföldi érdekeltségű vállalkozások tízezer lakosra jutó száma, 2011

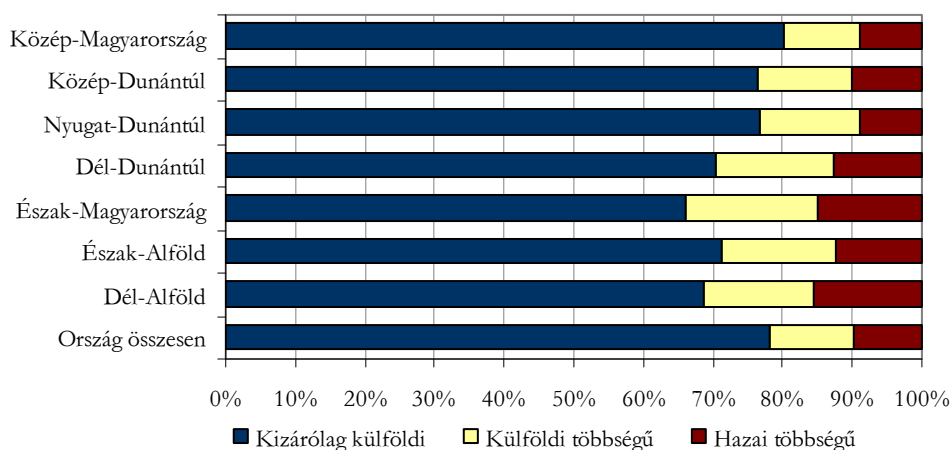
A szervezetek döntő része (átlagosan 85%) a legfeljebb 9 főt foglalkoztató mikrovállalkozások körébe tartozott, ami a főváros, illetve Közép-Magyarország mellett Nyugat- és Dél-Dunántúlon haladta meg a 80%-ot. A vállalkozások további mintegy tizede 10–49 fővel végezte tevékenységét, ami Észak-Magyarországon és Dél-Alföldön volt a legmagasabb, 13%. Összességében a szervezetek 98%-át a kis- és középvállalkozások (250 főnél kevesebbet foglalkoztatók) adták, így a nagyvállalatok részaránya átlagosan mindössze másfél százalékot tett ki. A kis- és középvállalkozások hányada Közép-Magyarországon volt a legmagasabb, míg a nagyvállalatok előfordulása Közép-Dunántúlon, valamint Észak-Magyarországon a leggyakoribb.

2011-ben Magyarországon a külföldi érdekeltségű vállalkozások 78%-a kizárólag külföldi tőkével működött, ami a régiókban 66 és 80% között szóródott. A főváros átlag feletti értékének következtében az arány Közép-Magyarországon volt a legmagasabb, Észak-Magyarországon pedig a legalacsonyabb. A megyék közül kiemelkedik Zala, ahol a kizárólag külföldi tőkéjű vállalkozások hányada – Budapestet is megelőzve – 82%-ot tett ki.

Minden régióban a legkisebb arányt a többségében hazai tőkével rendelkező vállalkozások képviselték, ami országosan minden tizedikre jellemző. A külföldi tőkére nagyobb vonzó hatást gyakoroló közép-magyarországi, valamint nyugat-dunántúli térségben a legalacsonyabb (8,9%), a Dél-Alföldön pedig a legmagasabb (16%) az 50%-nál nagyobb hazai tőkerésszel rendelkező vállalkozások hányada.

7. ábra

Külföldi érdekeltségű vállalkozások számának megoszlása tulajdonosi összetétel szerint, 2011

A tulajdonosi összetétel tekintetében a kis- és középvállalkozások, valamint a nagyvállalatok között számottevő az eltérés, bár mindkét csoportban a legnagyobb részarányt a kizárólag külföldi tőkével rendelkező szervezetek képviselik. A 250 főnél kevesebb dolgozót alkalmazó vállalkozások 78%-a, az ennél nagyobbak 69%-a tartozik az említett kategóriába. Ez utóbbiak gyakorisága Észak-Alföldön a legmagasabb, ahol száz külföldi érdekeltségű nagyvállalatból 81 kizárólag külföldi tőkével működött. 2011-ben mindössze 16 olyan külföldi érdekeltségű nagyvállalkozás volt az országban, ahol a hazai tőke aránya meghaladta az 50%-ot. Közülük öt a Közép-Dunántúlon, négy–négy pedig Közép-Magyarországon és Dél-Alföldön működött. Leggyakoribb előfordulás ez utóbbit jellemezte, ahol a nagyvállalatok 14%-a volt hazai többségű.

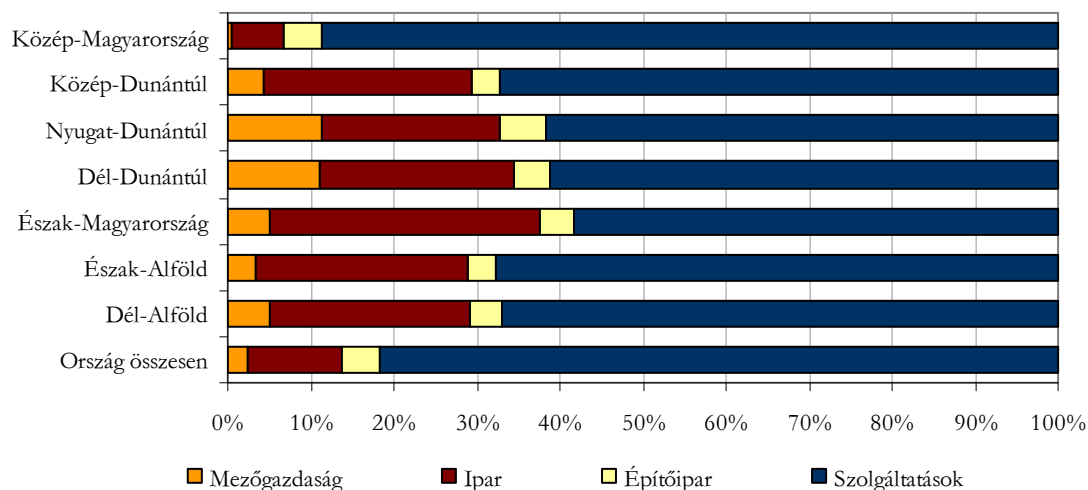
A külföldi érdekeltségű vállalkozások számának gazdasági ág szerinti összetétele – a teljes vállalkozási körhöz hasonlóan – országosan a szolgáltatási szektor meghatározó szerepét mutatja, hiszen a szervezetek 82%-a itt található. Főtevékenységük alapján a vállalkozások háromtizede a kereskedelemben, 23%-uk az ingatlanügyletekben, további 10–10%-uk pedig a feldolgozóiparban, valamint a tudományos és műszaki területen tevékenykedett. Minden negyedik feldolgozóipari

vállalkozás a gépiparba tartozott, és az élelmiszeripar, valamint a kohászat, fémfeldolgozás hányada is közel azonos nagyságú, 16, illetve 15%.

Az ágazati összetételben az ország térségei között számottevő eltérés tapasztalható, azzal együtt is, hogy minden régióra a szolgáltatási szektor túlsúlya jellemző. A mezőgazdaság és a termelő-, valamint a tercier szektor között a legnagyobb különbség Közép-Magyarországon figyelhető meg, ahol a külföldi érdekeltségű vállalkozások kilenc-tizede a szolgáltatási ágakban, azon belül is főként a kereskedelemben, az ingatlanügyletekben, és a tudományos műszaki tevékenységben volt bejegyezve. Ezzel szemben a többi régióban a szolgáltatások aránya 58–68% között alakult, ami Észak- és Dél-Alföldön, valamint Közép-Dunántúlon volt viszonylag magas. Az Alföldön a szektoron belül a kereskedelem, utóbbi régióban pedig az ingatlanügyletek túlsúlya jellemző. Közép-Magyarország kivételével a külföldi érdekeltségű vállalkozások között az ipari tevékenységet folytatók hányada mindenütt meghaladta a 20%-ot, sőt Észak-Magyarországon a kohászatban, valamint a gépiparban bejegyzettek gyakoribb előfordulása következtében egyharmadot tett ki.

8. ábra

**Külföldi érdekeltségű vállalkozások számának megoszlása
összevont gazdasági ágak szerint, 2011**

Az egyes régiók ágazati szerkezetét összehasonlítva az építőipar mutatja a legkisebb szóródást. Országosan a szervezetek 4,5%-a tartozott ebbe az ágazatba, ami Észak-Alföldön volt a legalacsonyabb, 3,2, a Nyugat-Dunántúlon pedig a legmagasabb, 5,5%.

2011-ben 751 külföldi érdekeltségű mezőgazdasági szervezet működött az országban, 41%-ukat a Nyugat-Dunántúlon, további 18 és 14%-ukat pedig a Dél-Dunántúlon, illetve Közép-Magyarországon jegyezték be. E vállalkozások a nyugat- és dél-dunántúli régió ágazati szerkezetében 11–11%-os, míg Közép-Magyarországon mindössze fél százalékos részt képviseltek.

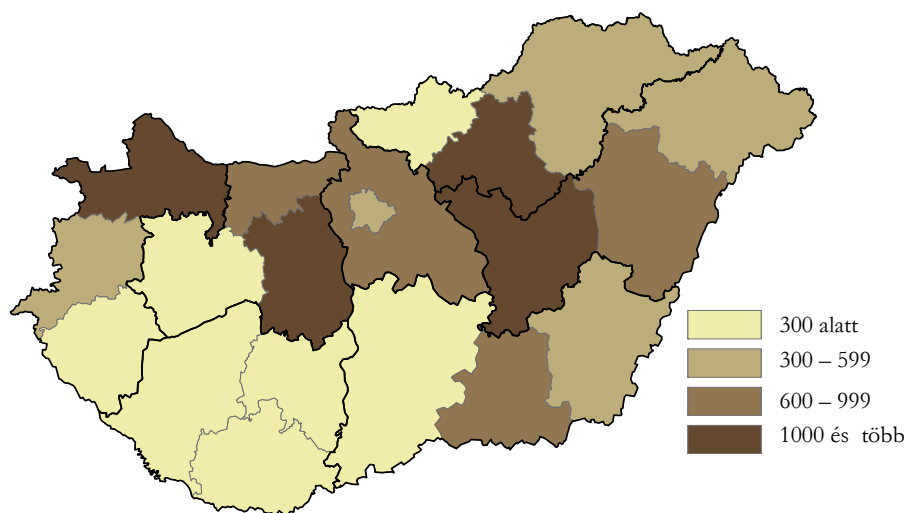
A gazdasági ágankénti összetételt létszám-kategóriánként vizsgálva elmondható, hogy amíg a külföldi érdekeltségű kis- és középvállalkozások döntő (82%) része a szolgáltatási szektorban, addig a nagyvállalatok több mint hattizede az iparban tevékenykedett. Közép-Magyarország kivételével az iparban bejegyzett külföldi érdekeltségű nagyvállalatok aránya rendkívül magas (88–100%), míg a többi ágazat csak elvétve (vagy nem) fordul elő. Külföldi érdekeltségű nagyvállalatot a mezőgazdaságban sehol sem regisztráltak.

A vállalkozások tőkeösszetétele

A külföldi érdekeltségű vállalkozások területi eloszlása többek között szorosan összefügg az adott térség meglévő gazdasági adottságaival, infrastrukturális ellátottságával, mobilizálható, szakképzett munkaerejével. Ebből adódóan az egyes régiók, és megyék tőkevonzó képessége számottevően eltér egymástól. 2011-ben – a területre el nem osztható tőke nagysága nélkül – 17 553 milliárd forint külföldi tőke volt az országban, melynek hattizede Közép-Magyarországon koncentrálódott. Ezen belül is kiemelkedő a főváros szerepe, hiszen az országba beáramló tőke közel fele az itteni székhelyű külföldi érdekeltségű vállalkozásokat gyarapította. Több mint ötödét (3698 milliárd forint) a nyugat-dunántúli szervezetek jegyezték, melyből Győr-Moson-Sopron megye részesedése kimagasló, 87%. Közép-Dunántúlra az összes érték 7,2%-a (1258 milliárd forint), az ország keleti régióiba együttesen a külföldi tőkeimport tizede jutott. A legkisebb összeget (261 milliárd forint) Dél-Dunántúl vonzotta.

9. ábra

Egy külföldi érdekeltségű vállalkozásra jutó külföldi tőke, 2011
(millió forint)

A külföldi tőke egy vállalkozásra, valamint egy lakosra vetített mutatói még jobban kifejezik a földrajzi különbségeket. 2011-ben országosan egy vállalkozásra átlagosan 587 millió forint külföldi tőke jutott, ami a régiók, illetve a megyék között rendkívül széles sávban szóródott. A régiók közül Győr-Moson-Sopron megye rendkívül magas (2390 millió forint) értékének köszönhetően a Nyugat-Dunántúl mutatószáma volt a legkedvezőbb, 1370 millió forint. Ezzel szemben a legalacsonyabb (219 millió forint) értéket Dél-Dunántúl képviselte, s egyúttal az itt található Tolna megye mutatója országosan a legalacsonyabb, 118 millió forint.

A külföldi tőke népességre vetített értéke alapján a régiók sorrendje módosul. 2011-ben Magyarországon egy lakosra átlagosan 1763 millió forint külföldi tőke jutott, melyen belül a legmagasabb nyugat-dunántúli, és a legalacsonyabb dél-dunántúli érték között 13-szoros az eltérés. A mutató Nyugat-Dunántúl mellett egyedül Közép-Magyarországon haladta meg az országot, a sorban harmadik helyen álló Közép-Dunántúlon annak alig kétharmadát tette ki. A Dunától keletre fekvő területek az országos átlag 24–27%-át érték el, de legnagyobb lemaradást 280 millió forinttal Dél-Dunántúl mutatta.

A külföldi tőkeállomány tulajdonosi összetétel szerinti megoszlása a kizárólag külföldi kézben lévő szervezetek dominanciáját mutatja. 2011-ben a Magyarországon működő határon túli tőke valamivel több mint kétharmada kizárólag külföldi tulajdonú vállalkozásokban koncentrálódott. További 32% a többségében külföldi, a fennmaradó 1,8% pedig a hazai többségű szervezetekhez

került. Területi összehasonlításban az országos arányoktól számottevő az eltérés, azzal egyetemben, hogy minden régióban a kizárólag külföldi tulajdonú gazdasági szervezetek túlsúlya jellemző. A megyék közül Győr-Moson-Sopronban a járműgyártás, Jász-Nagykun-Szolnok megyében az elektronikai termék gyártás befektetéseknek köszönhetően a tőkeimport 97%-a a kizárólag külföldi tulajdonú cégekben összpontosult. Az említett gazdasági szervezetek részesedése szintén a járműgyártáshoz kapcsolódóan Nógrád megyében is 86%-ot tett ki. Ezzel szemben Somogyban a külföldi tőke mintegy héttizedével – többek között az elektronikai termék gyártás ágazatban történt kapacitásbővítés eredményeként – a többségében külföldi vállalkozások rendelkeztek.

5. tábla

A külföldi tőke tulajdonosi szerkezete, 2011

(százalék)

Tulajdon	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Kizárólag külföldi	57,4	65,4	93,6	63,8	58,2	76,5	65,2	66,7
Külföldi többségű	40,3	31,9	6,1	33,3	40,9	23,2	32,0	31,5
Hazai többségű	2,3	2,7	0,3	3,0	0,8	0,4	2,9	1,8

A vállalkozások számának összetétele, valamint a külföldi tőke gazdasági ágazatok szerinti megoszlása is jelentősen eltér. 2011-ben országosan a tőke közel harmada (5540 milliárd forint) a tudományos és műszaki tevékenységben koncentrált, miközben a szervezetek alig tizede található itt. Az említett ágazatot nagyságrendileg a feldolgozóipar (4321 milliárd forint), és a kereskedelem (1998 milliárd forint) követte. A sorrendben további négy terület emelhető ki: a pénzügyi szolgáltatás, az információ és kommunikáció, az adminisztratív szolgáltatás és az ingatlanügyletek, ahol a tőkeállomány együttesen 4357 milliárd forintot tett ki. A szállítás és raktározás területére a külföldi tőke 2,1, a mezőgazdaságba és az építőiparba 0,7–0,7% jutott, a többi ágazat súlya elenyésző.

6. tábla

A külföldi tőke kiemelt gazdasági ágak szerinti megoszlása, 2011

(százalék)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Mezőgazdaság	0,3	0,9	0,8	8,4	0,6	1,4	2,3	0,7
Ipar	12,7	90,9	18,7	77,6	90,4	89,4	86,1	28,1
Ezen belül: feldolgozóipar	12,3	90,2	16,1	77,0	63,9	73,5	45,4	24,6
energiaipar	0,2	0,1	2,3	0,0	25,3	15,7	40,1	3,3
Információ és kommunikáció	9,9	0,1	0,0	0,1	0,2	0,6	0,1	6,0
Ingatlanügyletek	7,1	1,9	0,9	2,2	0,4	1,4	2,6	4,8
Tudományos és műszaki tevékenység	24,7	1,2	77,6	4,3	0,2	0,2	6,4	31,6
Adminisztratív szolgáltatás	8,7	0,3	0,4	0,5	3,3	0,4	0,1	5,5

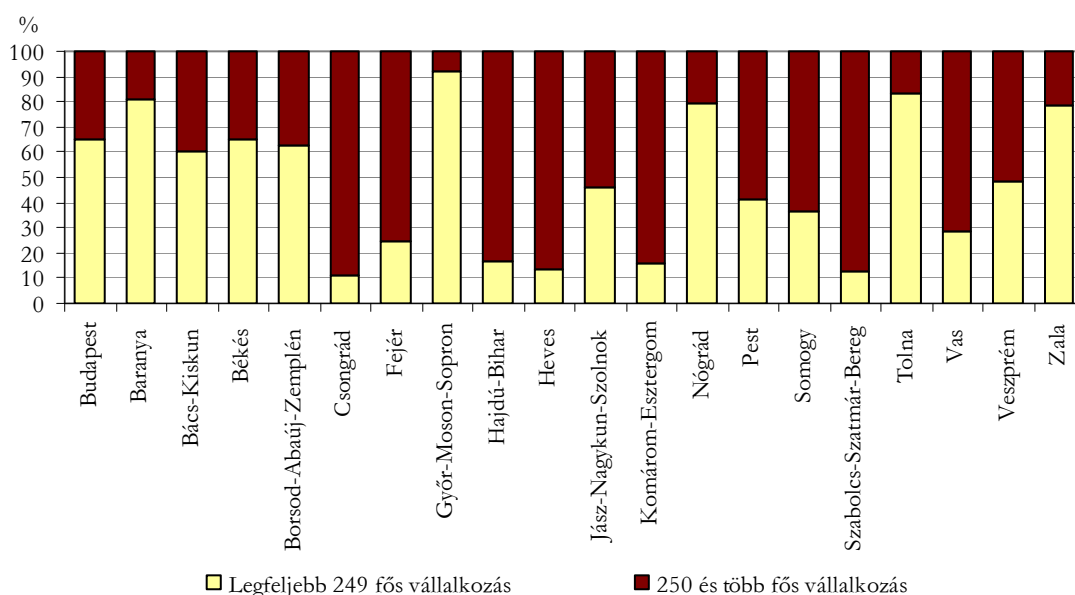
A tudományos és műszaki tevékenység, valamint az egyéb szolgáltatás kivételével a többi gazdasági ágazatba befektetett külföldi tőke döntő hányada a közép-magyarországi vállalkozásokat gyarapította, bár részesedésük jelentősen (26 és 99% között) szóródott. 2011-ben a mezőgazdaság 121 milliárd forint külföldi tőkeállománnyal rendelkezett, melynek valamivel több mint felét a közép-magyarországi és a nyugat-dunántúli gazdálkodó szervezetekbe fektették. A feldolgozóipar a legtöbb külföldi tőkét Közép-Magyarország mellett Közép- és Nyugat-

Dunántúlra vonzotta, befektetéseinek héttizede e három régióban összpontosult. Észak-Alföld kivételével a többi térség részaránya 10%-alatt maradt, ami a Dél-Dunántúlon (4,7%) volt a legkisebb. Az energiaipar is jelentős változáson ment keresztül, melynek eredményeként az e területre juttatott tőkeimport nagysága 571 milliárd forintot tett ki. A tőke szinte kizárólag a két alföldi, az észak-magyarországi és a nyugat-dunántúli régiók között oszlott meg.

Az egyes területek tőkeimportjának összetétele között több esetben számottevő az eltérés, azzal együtt, hogy Közép-Magyarország és Nyugat-Dunántúl kivételével ország többi régiójában is a legtöbb külföldi tőke az iparba, azon belül is a feldolgozóiparba jutott. E két térségben a tudományos és műszaki tevékenység túlsúlya jellemző, ami Közép-Magyarországon a tőkeimport negyedét, Nyugat-Dunántúlon pedig közel nyolctizedét adta (ez utóbbit egy kiemelkedő súlyú járműiparba sorolt vállalatot érintő szervezeti változás is befolyásolta). A két alföldi régióban és Észak-Magyarországon az energiaszektorba történt befektetések következtében a feldolgozóipar iparon belüli túlsúlya viszonylag alacsonyabb.

10. ábra

A külföldi tőke megoszlása létszám-kategóriák szerint, 2011

2011-ben az ország tőkeimportjának hattizede (10 516 milliárd forint) a 250 főnél kevesebb dolgozót foglalkoztató kis- és középvállalkozásokat gyarapította. Ez az arány a Nyugat-Dunántúlon volt a legmagasabb, 85%, melyet a már említett szervezeti változás befolyásolt. E régió mellett még Közép-Magyarországra és Dél-Dunántúlra jellemző a kis- és középvállalkozások túlsúlya, a többi térségben a külföldi tőke döntő részét a legalább 250 főt foglalkoztató gazdasági szervezetek működtették. Főtevékenység alapján vizsgálva a kis- és középvállalkozások tőkeimportjának több mint fele (5512 milliárd forint) a tudományos és műszaki tevékenységben működött, melyet nagyságrendben (1145 milliárd forint) a kereskedelem, valamint az adminisztratív szolgáltatás és az ingatlanügyletek követett. A legalább 250 főt foglalkoztató cégek körében a feldolgozóipar képviselte a legmagasabb, 46%-os (3270 milliárd forint) részarányt, mely után 17%-os részesedéssel a pénzügyi szolgáltatás, valamint 12–12%-kal a kereskedelem és az információ, kommunikáció következett.

A vállalkozások gazdálkodásának jellemzői

A vállalkozások gazdasági jelentőségét vizsgálhatjuk az árbevétel összege, az elért eredmény nagysága, a beruházási aktivitás és a foglalkoztatási helyzet alapján. Az árbevétel mutatja a vállalkozások teljesítményét, összege azonban függ a vállalkozás méretétől és a folytatott tevékenységtől. Az árbevételből származtatott bruttó hozzáadott érték többek között jelzi a gazdálkodás eredményességét. A vállalkozások nyereséges működése ugyanis a gazdasági fejlődés egyik alappillére. A forgalom növelése, a hatékonyság és a termelékenység javítása, a termékekkel és szolgáltatásokkal szemben támasztott fogyasztói igények és minőségi elvárások maradéktalan kielégítése a befektetett eszközök folyamatos bővítését, a termelőkapacitás korszerűsítését teszi szükségessé. A beruházások volumene ezért jelentős mértékben befolyásolhatja egy-egy térség fejlődését és gazdasági teljesítőképességét. Előbbiek alapvetően határozzák meg az eredményes működéshez szükséges foglalkoztatott létszám nagyságát, ami a vállalkozások tevékenysége alapján is jelentős különbségeket mutat.

Árbevétel

Magyarországon 2011-ben a működő vállalkozások együttesen 75 935 milliárd forint nettó árbevételt könyveltek el. Az ország legfejlettebb térsége, a fővárost is magában foglaló Közép-Magyarország, valamint Közép-Dunántúl nagyobb arányban részesedett a forgalomból, mint a szervezeti állományból, a többi régióban viszont a vállalkozások hányada volt a magasabb (a teljes árbevétel 42%-át a budapesti, 12%-át a Pest megyei vállalkozások realizálták).

7. tábla

A működő vállalkozások árbevétele, 2011

Régió	Millió forint	Megoszlása, %	Egy vállalkozásra jutó árbevétel, millió forint		
			összesen	ebből:	
				kis- és közép-vállalkozások	nagyvállalatok
Közép-Magyarország	41 503 420	54,7	153	93	44 961
Közép-Dunántúl	8 927 254	11,8	134	50	50 852
Nyugat-Dunántúl	6 414 245	8,4	98	48	34 087
Dél-Dunántúl	3 584 241	4,7	64	41	28 384
Észak-Magyarország	4 788 790	6,3	86	45	36 068
Észak-Alföld	5 610 430	7,4	74	49	22 058
Dél-Alföld	5 106 795	6,7	68	51	18 014
Ország összesen	75 935 176	100,0	114	66	38 187

Valamennyi régióban az árbevétel döntő részét a társas vállalkozások könyvelték el. Országosan a forgalom 97, ezen belül Közép-Magyarországon 99, de Dél-Alföldön is 93%-át bonyolították le. A társas vállalkozások árbevételének régiók közötti eloszlása az összes vállalkozáséhoz hasonló képet mutatott. Eltérés abból adódott, hogy a Közép-Magyarországon működő cégek nagyobb arányban részesedtek a forgalomból, mivel a vállalkozások között itt fordulnak elő a legsűrűbben társaságok.

Magyarországon 2011-ben a vállalkozások átlagosan 114 millió forint árbevételt számláztak ki, ezen belül a társas formában működők 192 millió forintot. A mutató nagysága régióként jelentősen szóródott, mivel térségenként mások a gazdasági és üzleti lehetőségek. Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon, azaz az ország legfejlettebb régióiban haladta meg a

jelzőszám az országos átlagot. A Közép-Magyarországon működő vállalkozások átlagosan 2,4-szer nagyobb árbevételű könyveltek el, mint a dél-dunántúliak.

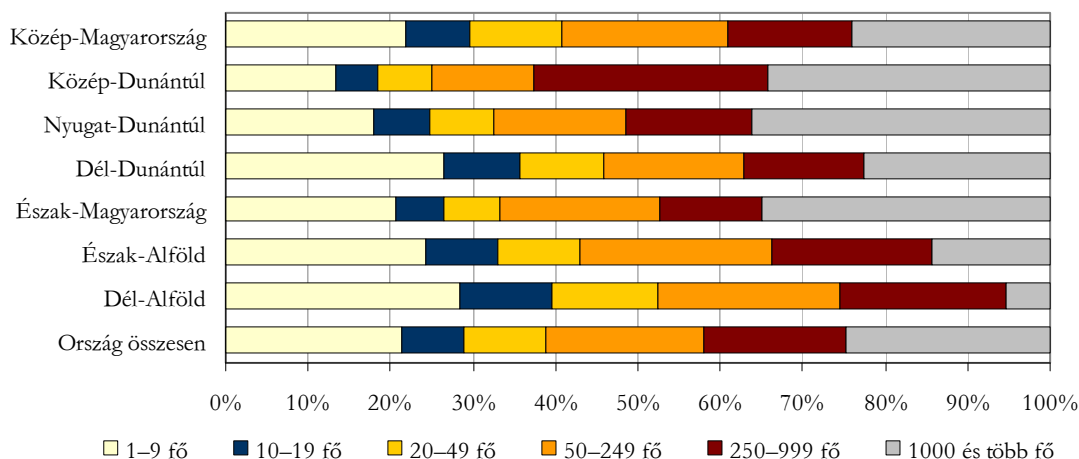
A társas vállalkozások átlagosan 68%-kal nagyobb forgalmat realizáltak, mint ami az összes szervezetre jellemző. A két mutató Közép-Magyarországon tért el egymástól a legkevésbé, itt a társaságok átlagos árbevétele 35%-kal haladta meg az összes vállalkozásét. A Nyugat-Dunántúlon, Észak-Magyarországon és az Alföldön viszont ez a különbség kétszeres volt.

Magyarországon 2011-ben a nagyvállalatok átlagosan 577-szer nagyobb árbevételűt realizáltak, mint a kis- és közepes méretűek. A két mutató között valamennyi régióban jelentős nagyságrendi eltérés mutatkozott, ezen belül Dél-Alföldön 354-szeres, Közép-Dunántúlon viszont több mint ezerszeres volt különbség a nagyvállalatok javára. Összességében a legfeljebb 250 fővel rendelkező vállalkozások átlagosan 66 millió forint árbevételűt könyveltek el. A mutató a legjobb üzleti lehetőségeket nyújtó Közép-Magyarországon átlagosan 93 millió forintot tett ki, Dél-Dunántúlon ennek kevesebb, mint a felét. Az egy nagyvállalatra vetített forgalom nagysága térségenként ugyancsak széles határok között szóródott. A külföldi befektetők egyik kiemelt célterületének számító Közép-Dunántúlon a mutató 2,8-szor volt nagyobb, mint a hazai és a nemzetközi beruházók által kevésbé vonzó Dél-Alföldön.

Országosan 2011-ben a legfeljebb 249 alkalmazottal rendelkező kis- és közepes méretű vállalkozások számlájára a vállalati szektor összes árbevételének 58%-a (44 049 milliárd forint) érkezett. Az összeg közel hattizede a fővárosban és Pest megyében folyt be. A KKV-k forgalmából a többi régió egyenként kevesebb mint tíz százalékkal részesedett, ezen belül a Dél-Dunántúlon volt a legalacsonyabb az arány. A legalább 250 munkavállalót foglalkoztató cégek árbevételének területi megoszlása valamelyest különbözött a KKV-któl. Ebben a méretkategóriában is Közép-Magyarországon keletkezett az árbevétel legalább fele, viszont a jelentős volumenű export miatt Közép- és Nyugat-Dunántúlon is külön-külön több mint egytizede. Az Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon bejegyzett szervezetek az országos forgalom 6–7%-át, a dél-alföldiek és a dél-dunántúliak pedig egyformán 4–4%-át adták.

11. ábra

A működő vállalkozások árbevételének megoszlása létszám-kategóriák szerint, 2011

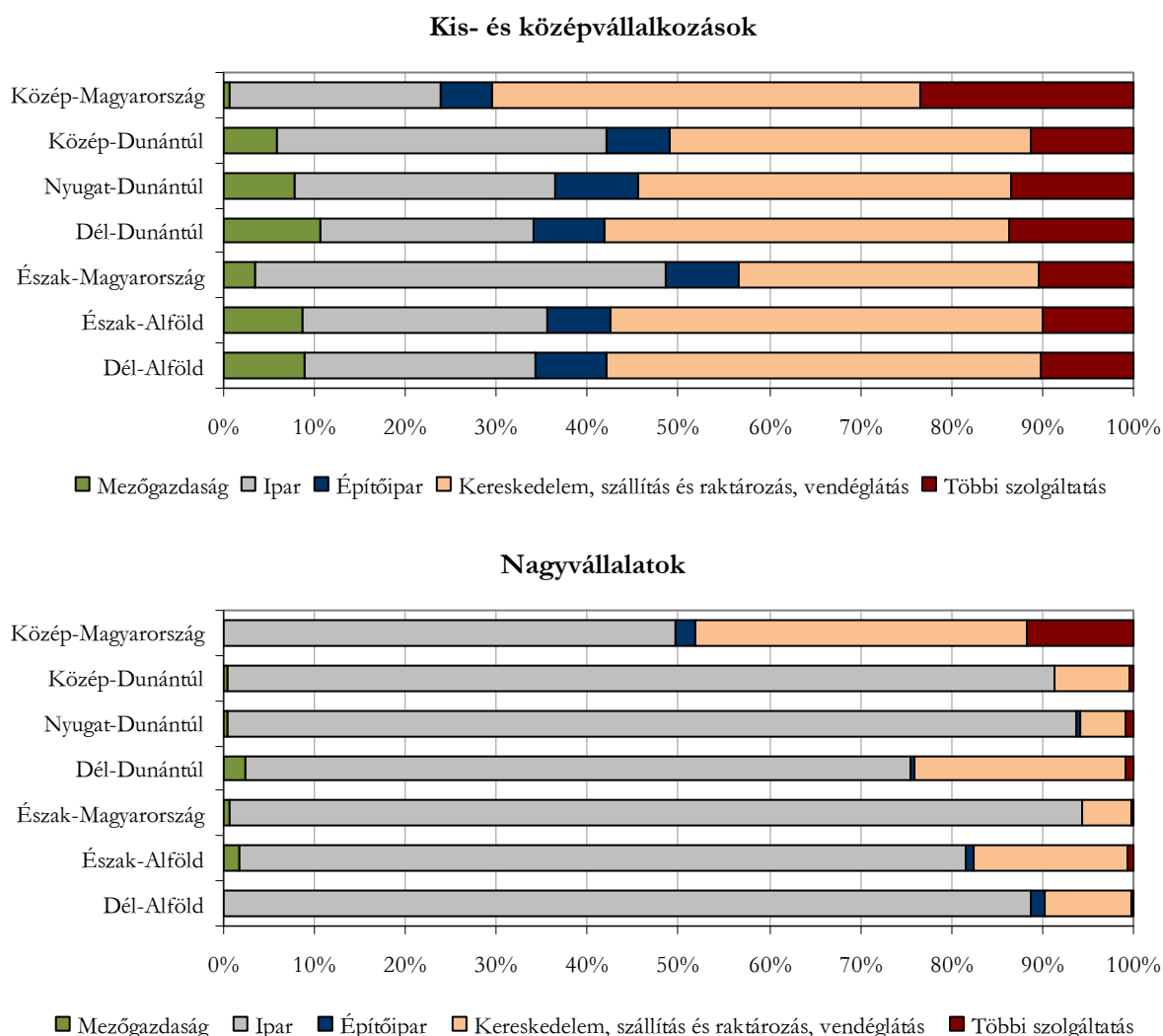

Annak ellenére, hogy a kis- és középvállalkozások számbeli súlya domináns a szervezeti struktúrában, nem minden régióban könyvelték el az árbevétel nagyobbik hányadát. A KKV-k a forgalom háromnegyedét adták a Dél-Alföldön, de az Észak-Alföldön is kétharmadát realizálták, többek között az átlagnál gyakoribb előfordulásuk miatt. Közép- és Nyugat-Dunántúlon ezzel szemben az árbevétel nagyobb részét a nagyvállalatok számlázták ki.

Országosan a KKV-k árbevételének 37%-a a legfeljebb 9 főt foglalkoztató, egyharmada az 50–249 fős, háromtizede pedig a 10–49 alkalmazottal rendelkező szervezetek számlájára folyt be. Valamennyi régióban a mikrovállalkozások realizálták az árbevétel legnagyobb részét, Dél-Dunántúlon volt a legmagasabb, Közép-Dunántúlon pedig a legalacsonyabb a részesedésük. A legalább tíz főt foglalkoztató kisvállalkozások az átlagosnál nagyobb arányban részesedtek a bevételekből Közép-Dunántúlon és Dél-Alföldön, a középvállalkozások pedig Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön. A 249 alkalmazottnál többet foglalkoztató vállalkozások együttes árbevételének a hattizedét a legalább ezer embernek munkát biztosító cégek realizálták. Ezen belül Észak-Magyarországon háromnegyedét, a Dél-Alföldön viszont csupán egyötödét számlázták ki.

12. ábra

A vállalkozások árbevételének megoszlása összevont gazdasági ágak szerint, 2011

Magyarországon 2011-ben a vállalkozások árbevételének felét a szolgáltatási szektor szereplői, 44%-át az ipari vállalkozások, 4,3%-át az építőipariak, a fennmaradó 2,3%-át pedig az agrárium képviselői könyvelték el. Az árbevétel szektorok közötti megoszlása területi egységenként különbözött a gazdaságföldrajzi adottságok, az infrastruktúra fejlettsége és a felvevőpiacok elérhetősége függvényében. Közép-Magyarországon az árbevétel 62%-át szolgáltatással foglalkozó vállalkozások realizálták, ezen belül elsősorban a kereskedelem, gépjárműjavítás, az információ és kommunikáció, valamint üzleti szolgáltatások részesedése volt magasabb az

országosnál. Az iparosodottabb régiókban, így Közép-Dunántúlon a forgalom kétharmada, Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon pedig egyaránt hattizede származott feldolgozóipari termékek értékesítéséből. Természeti adottságukból kifolyólag az Alföldön és a Dél-Dunántúlon a mezőgazdasági termelésből és az építőipari munkákból befolyó bevételek aránya magasabb volt, mint a többi régióban.

Országosan a KKV-k árbevételének csaknem kétharmadát a szolgáltatási ágak szereplői számlázták ki. Észak-Magyarország kivételével – ahol az ipari szervezetek részesedtek a legnagyobb arányban az elért eredményből – ez minden régióról elmondható. A KKV-k árbevételéből az ipar kisebb arányban részesedett, mint összes vállalkozásból, mivel az ipari termelés döntően a nagyvállalatokba koncentrálódik. Az építőipari bevételek aránya régióként meglehetősen szűk sávban ingadozott (Közép-Magyarország: 5,6%, Nyugat-Dunántúl: 9,0%), de mindenütt magasabb volt, mint az összes vállalkozás esetében. Ugyanez mondható el a mezőgazdaság tekintetében is.

A legalább 250 főt foglalkoztató vállalkozások árbevétele legnagyobb részben ipari termékek és szolgáltatások értékesítéséből adódott. E vállalatok többsége meghatározó szerepet tölt be a gazdaságban, hiszen szervezetméretüknél fogva jelentős anyagi és emberi erőforrást összpontosítanak, és elsősorban külföldi piacokra értékesítenek. A nagyvállalatok árbevételének héttizede, de a külföldi tőkebefektetések következtében Észak-Magyarországon, Közép- és a Nyugat-Dunántúlon több mint 90%-a folyt be ipari termékek eladásából. Egyedül Közép-Magyarországon származott az árbevétel kevesebb mint fele az iparból, mivel Budapesten és vonzáskörzetében működnek a legnagyobb kereskedelmi, ellátó és kommunikációs szolgáltatásokat nyújtó szervezetek.

Összességében a vállalkozások által 2011-ben elért árbevétel 48%-át a Közép-Magyarországon bejegyzett ipari és kereskedelmi tevékenységet folytató szervezetek, illetve a Közép- és Nyugat-Dunántúlon működő ipari nagyvállalatok érték el.

Bruttó hozzáadott érték

A bruttó hozzáadott érték lényegében a gazdaság szereplőinek adott időszakban elért teljesítménye. Többek között ez nyújt fedezetet a befektetett eszközök értékcsökkenésére, a bérleti díjakra és a hitelkamatok visszafizetésére. A termelési érték és a vásárolt anyagjellegű ráfordítások különbözeteként előállított eredménymutatót felhasználjuk a gazdasági fejlettséget jellemző bruttó hazai termék (GDP) számításához is. A vállalkozások szerepe meghatározó a nemzetgazdasági jövedelmek előállításában: 2011-ben Magyarországon a bruttó hazai termék hattizedét, együttesen 14 350 milliárd forint bruttó hozzáadott értéket állítottak elő.

8. tábla

A vállalkozások bruttó hozzáadott értéke, 2011

Régió	Millió forint	Részesedése a GDP-ből, %	Megoszlása, %	Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték, ezer forint
Közép-Magyarország	7 801 178	68,4	54,4	2 619
Közép-Dunántúl	1 474 213	63,6	10,3	1 350
Nyugat-Dunántúl	1 455 330	60,1	10,1	1 464
Dél-Dunántúl	808 499	54,1	5,6	863
Észak-Magyarország	833 285	48,7	5,8	701
Észak-Alföld	1 042 603	45,9	7,3	706
Dél-Alföld	934 739	45,4	6,5	717
Ország összesen	14 349 846	60,6	100,0	1 439

Országosan 2011-ben a bruttó hozzáadott érték több mint felét a Közép-Magyarországon működő vállalkozások termelték meg. Ezen belül is kiemelkedtek az országos teljesítmény 44%-át produkáló fővárosi szervezetek. Közép-Magyarország mellett a befektetők számára vonzó, infrastrukturálisan fejlett, a nemzetközi felvevőpiacokhoz közelebb elhelyezkedő Közép- és Nyugat-Dunántúl részesedett külön-külön tíz százalék feletti arányban a kibocsátásból.

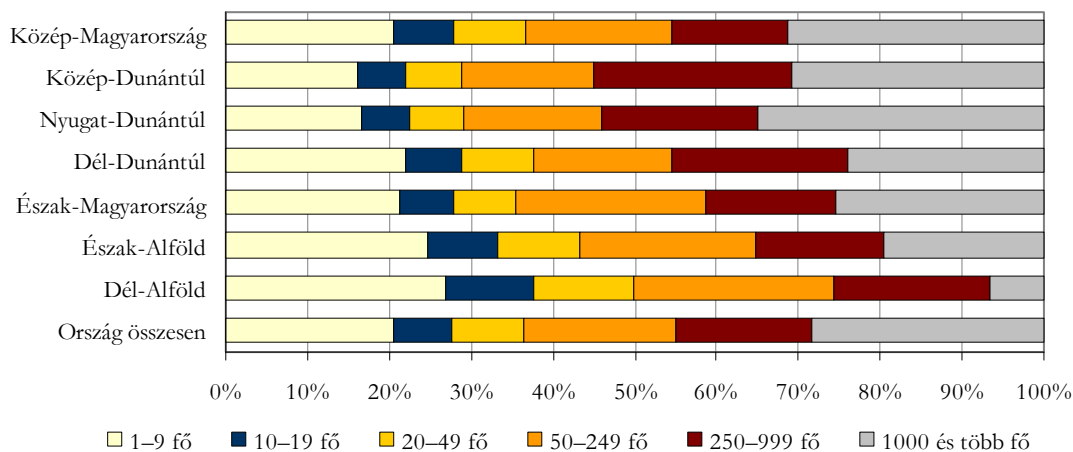
Hazánkban 2011-ben egy lakosra átlagosan 1,4 millió forint bruttó hozzáadott érték jutott. A mutató nagysága Közép-Magyarországon volt a legmagasabb, az országos átlag 1,8-szerese. Ezen kívül egyedül a Nyugat-Dunántúlon múlta felül a hazai szintet, illetve Közép-Dunántúlon közelítette meg azt. A Dunától keletre található régiókban a mutató nagysága a magyarországinak csupán a felét érte el.

A vállalkozások által előállított bruttó hozzáadott érték 97%-át a termelési erőforrások többségével rendelkező társas vállalkozások hozták létre, így Közép-Magyarországon, Közép- és Nyugat-Dunántúlon az eredmény 95–99%-át állították elő a társaságok, de még az Alföldön is 91–93%-át teljesítették.

A szervezeti struktúrában a vállalkozások túlnyomó többsége kis- és középvállalkozás, az eredményből azonban ennél kisebb arányban részesedtek. Országosan 2011-ben a jövedelmek 55%-át állították elő a legfeljebb 249 főt foglalkoztató vállalkozások. A külföldi érdekeltségű cégek elsődleges befektetési területeként számon tartott Közép- és Nyugat-Dunántúlon a vállalkozások teljesítményének kevesebb mint a felét adták a KKV-k, ugyanakkor Észak-Magyarországon közel hattizedét, Észak-Alföldön közel kétharmadát, Dél-Alföldön pedig mintegy háromnegyedét hozták létre.

13. ábra

A működő vállalkozások bruttó hozzáadott értékének megoszlása létszám-kategóriák szerint, 2011

A Közép-Magyarországon működő szervezetek részesedtek a legnagyobb arányban az eredményből. A nagyvállalatokhoz hasonlóan a legfeljebb 250 főt foglalkoztató szervezetek hozzáadott értékének 54%-a Budapesten, illetőleg Pest megyében keletkezett. A KKV-k esetében a többi régió közel azonos arányban járult hozzá az eredményhez. A nagyvállalatoknál Közép- és Nyugat-Dunántúl egyenként tíz százalék feletti részesedése elsősorban a gépipari vállalkozások jelentős volumenű kibocsátásának az eredménye.

Főtevékenység alapján a vállalkozások 79%-a tartozott a terciér szektorba, a bruttó hozzáadott értéknek azonban kisebb hányadát, a felét adták. Közép-Magyarországon a szolgáltatási ágak a teljesítmény csaknem kétharmadát produkálták, a többi régióban részesedésük elmaradt az országostól. Budapesten, Pest és Somogy megyében volt jelentős a szolgáltatások értékterme-

lésben betöltött súlya, utóbbinál elsősorban a Balaton idegenforgalmi vonzerejének köszönhetően.

A vállalkozások állományából 8,1%-kal részesedő ipari szervezetek magas termelékenységük révén a hozzáadott érték 43%-át állították elő. Az eredményből mindenütt nagyobb arányban vették ki a részüket, mint amekkora súlyt a vállalkozások állományában betöltöttek. Az elmúlt két évtizedben végrehajtott járműipari beruházásoknak nagy szerepe volt abban, hogy Közép- és Nyugat-Dunántúlon ipari termékek értékesítéséből származott az eredmény kétharmada. A gazdaságföldrajzi okok és a történelmi hagyományok miatt iparosodottabb Észak-Magyarországon a teljesítmény hattizedét adták az ágazat képviselői.

Az építőipari vállalkozások részesedése minden régióban kisebb volt a szervezeti struktúrában betöltött aránynál. Országosan a hozzáadott érték 4,6%-át termelték meg, ez régióként meglehetősen szűk tartományban, 3,7% (Közép-Dunántúl) és 7,3% (Dél-Alföld) között mozgott. A mezőgazdaság az országos eredmény mindössze 2,5%-át hozta létre. A kedvező agrártermelési viszonyok és a többi ágazat átlagosnál kisebb értéktermelő-képessége miatt azonban a Dél-Dunántúlon és az Alföldön a mezőgazdaság ennél nagyobb arányban, 6–8%-kal járult hozzá az eredményhez.

A kis- és középvállalkozások bruttó hozzáadott értékének 63%-a szolgáltatások értékesítéséből keletkezett. A teljesítmény további negyedét az ipar, 7,3%-át az építőipar, fennmaradó 4,0%-át pedig az agrárium állította elő. Közép-Magyarországon az eredmény 77%-át produkálták a szolgáltató ágazatok, a többi régióban viszont kevesebb mint ötven százalékát. Ennek ellenére Észak-Magyarország kivételével, ahol az ipar súlya volt a meghatározó, mindenütt a tercier szektor adta az eredmény legnagyobb hányadát. Közép-Magyarországon kiemelkedett a gazdasági jellegű szolgáltatások, a kereskedelem, a szállítás és raktározás, a vendéglátás, az információ, kommunikáció, az ingatlanügyletek, valamint az üzleti szolgáltatások aránya az értéktermelésben, a többi régióban hozzájárulásuk nem tért el lényegesen az országostól. Dél-Dunántúlon és a két alföldi régióban a teljesítmény egytizede származott a mezőgazdaságból.

A legalább 250 főt foglalkoztató vállalkozások eredményének nagyobbik hányadát az ipar termelte meg. Közép-Magyarországot ide nem értve valamennyi régióban ipari termékek értékesítéséből származott a nagyvállalatok teljesítményének legalább a kétharmada, sőt Közép- és Nyugat-Dunántúlon a kilenctizede. A tercier szektor összességében egyharmaddal járult hozzá az eredményhez, és mindössze Közép-Magyarországon hozta létre a jövedelmek legalább felét, mivel az országos ügyfélkapcsolatokkal rendelkező nagy szolgáltatók többsége itt alapította központját. Közép- és Nyugat-Dunántúlon a magas ipari kibocsátás miatt a szolgáltatások részesedése tíz százalék alatt maradt. A mezőgazdasági szereplők mindössze a bruttó hozzáadott érték 0,8%-át termelték meg, egyedül a dél-alföldi vállalkozásoknak sikerült 3,7%-os részesedést elérni az eredményből.

Beruházás

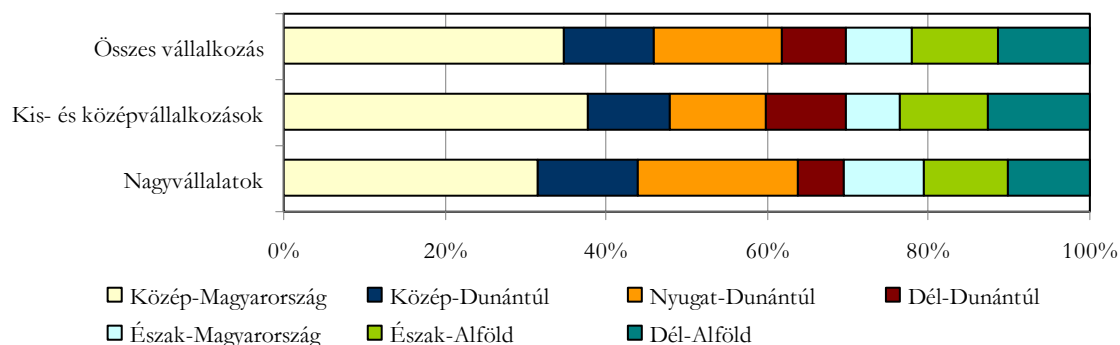
A beruházások következtében megújulnak a befektetett eszközök, javulnak a termelés feltételei, kedvezőbbé válnak a munkakörülmények és nő a foglalkoztatás. Magyarországon 2011-ben a vállalkozások a megtermelt bruttó hozzáadott érték 21%-át, összesen 3103 milliárd forintot költöttek új beruházásokra. Közép-Magyarországon (ahol működő vállalkozások 41%-a található) valósult meg a beruházások egyharmada, további 16%-a pedig a Nyugat-Dunántúlon teljesült. Ez utóbbi kiemelkedő hányad mögött a jelentős volumenű járműipari kapacitásbővítések és vasútfejlesztési munkák állnak. A fejlesztésre szánt források további egyharmadából egyenlő arányban részesedett Közép-Dunántúl, valamint Észak- és Dél-Alföld. A befektetések mindössze 8–8%-a jutott Észak-Magyarországra és a Dél-Dunántúlra.

A 250 főnél kevesebb alkalmazottal rendelkező vállalkozások, illetőleg az afeletti munkavállalói állománnyal rendelkezők csoportjában egyformán a beruházások legnagyobb része Budapesten és

Pest megyében valósult meg. A járműipari cégek kapacitásbővítései révén a nagyvállalatok beruházásainak egyötöde a Nyugat-Dunántúlon realizálódott, a KKV-k viszont a második legtöbb összeget a Dél-Alföldön költötték befektetett eszközökre. A nagyvállalatok a Dél-Dunántúlon, a kis- és közepes méretűek pedig Észak-Magyarországon fordítottak a legkevesebbet beruházásokra.

14. ábra

A működő vállalkozások beruházási teljesítményértékének megoszlása régiók szerint, 2011

Magyarországon 2011-ben folyó áron egy lakosra átlagosan 311 ezer forint teljesítményérték jutott. A mutató nagysága térségenként erőteljesen szóródott: Nyugat-Dunántúlon a már említett fejlesztések következtében meghaladta az országos átlag másfélszeresét (487 ezer forint), Észak-Magyarországon viszont 68%-át (210 ezer forint) érte el.

Országosan a beruházások 51%-át a vállalkozások mindössze 0,1%-át képviselő, legalább 250 alkalmazottat foglalkoztató szervezetek valósították meg. Azokban a régiókban, ahol az elmúlt évtizedekben megvetették a lábukat a multinacionális vállalkozások, ott a nagyvállalatok beruházásai domináltak. Ennek hatására a Nyugat-Dunántúlon a teljesítések 63%-ára, Észak-Magyarországon hattizedére, a Közép-Dunántúlon pedig 55%-ára adtak megbízást.

Országosan 2011-ben a KKV-k beruházásainak 38%-át a legalább félszáz főt foglalkoztató, egyharmadát a legfeljebb 9 munkavállalóval rendelkező, a fennmaradó 29%-át pedig a 10–49 fős vállalkozások eszközölték. Közép-Magyarországon a mikrovállalkozások, Nyugat-Dunántúlon a 10–49 fős kisvállalkozások, a többi régióban pedig a közepes méretű vállalkozások költöttek legtöbbet fejlesztésekre. Országosan a nagyvállalatok beruházásainak hattizedét a legalább ezer főt foglalkoztatók valósították meg, de Közép-Magyarországon a teljesítések közel kétharmadára, a Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon pedig héttizedére adtak megbízást.

Hazánkban 2011-ben a beruházások 57%-át gépek, berendezések beszerzésére, 41%-át épületek, építmények kialakítására, fennmaradó 1,4%-át pedig egyéb, zömében mezőgazdasági és erdőgazdasági célt szolgáló fejlesztésekre fordították. A befektetések legnagyobb részét – Észak-Alföld kivételével minden régióban több mint a felét – a termelést közvetlenül szolgáló eszközbeszerzések tették ki. Az ingatlanfejlesztés részesedése Észak-Alföldön, Közép-Magyarországon és Nyugat-Dunántúlon volt magasabb az átlagosnál. Mindkét alföldi régiókban meghaladta az országosát az egyéb beruházások aránya, a jó termőhelyi adottságok és a kedvező gazdálkodási lehetőségek miatt ugyanis ebbe a térségbe irányult a mezőgazdasági termelést közvetlenül szolgáló tárgyi eszköz beszerzések több mint fele.

A beruházások anyagi-műszaki tartalma kis mértékben különbözött a két vállalati méret-kategóriában. Mindkét csoportban a gépbeszerzések domináltak, de ezek aránya a nagyvállalatoknál jóval magasabb volt. A legalább 250 főt foglalkoztató cégek minden régióban a beruházások legnagyobb hányadát a termelést közvetlenül szolgáló eszközök vásárlására

fordították, a KKV-k esetében ez alól Nyugat-Dunántúl volt a kivétel, ott ugyanis a beruházási összeget túlnyomórészt ingatlanfejlesztésre különítették el (e mögött a már említett fejlesztések állnak).

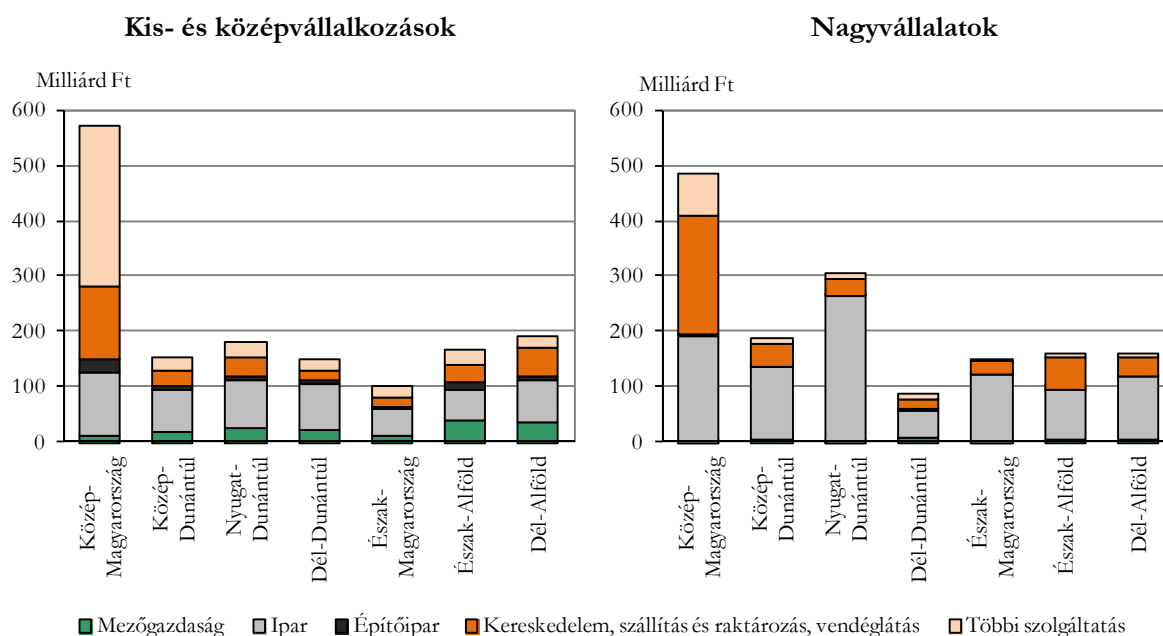
Országosan 2011-ben az új beruházások 58%-a a mezőgazdaság és a termelő ágak, a fennmaradó 42%-a pedig a tercier szektor szereplőinek az eszközparkját bővítette. A szolgáltató ágakba jutott Közép-Magyarországon a beruházások kétharmada, a többi régióban viszont a fejlesztésekre elkülönített forrás több mint fele szolgálta az ipari termelőkapacitások bővítését. Ez alól Észak-Alföld volt kivétel, ahol a teljesítések 44%-a valósult meg az iparban.

A kis- és középvállalkozások beruházási teljesítményértékének gazdasági szektorok szerinti összetétele kiegyenlítettebb képet mutatott, mint a nagyvállalatoké, utóbbiak Közép-Magyarország kivételével valamennyi régióban elsősorban ipari célú fejlesztéseket eszközöltek. Összességében a KKV-k beruházásainak fele szolgálta a szolgáltatási szektor eszközállományának a bővítését. A tercier szektor beruházási aktivitása Közép-Magyarországon volt a legmagasabb, a befektetések háromnegyedét hajtották végre. A szolgáltatások területén működő vállalkozások által eszközölt beruházások 56%-a fővárosba és Pest megyébe irányult, elsősorban a kereskedelem, az információ, kommunikáció, az ingatlanügyletek és az üzleti szolgáltatások területére.

A dunántúli régiókban és Észak-Magyarországon a KKV-k beruházásainak többsége az ipar, a Nyugat-Dunántúlon emellett a kereskedelem és a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztését szolgálta, mivel a négy országgal határos elhelyezkedés és a változatos vonzerő miatt az idegenforgalom és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások szerepe kiemelkedő. Az agráriumban a beruházások egytizede valósult meg, de a Dél-Dunántúlon 15%-a, a legjobb termőhelyi adottságú alföldi régiókba pedig még ennél is nagyobb aránya, 18 (Dél-Alföld), illetőleg 23%-a (Észak-Alföld) jutott. Régióként az építőipari vállalkozások hasonló arányban (4–5%-kal) részesedtek a beruházásokból, ez alól Észak-Alföld volt kivétel, ahol a teljesítések 7,1%-a valósult meg.

15. ábra

**A működő vállalkozások beruházási teljesítményértéke
összevont gazdasági ágak szerint, 2011**

A nagyvállalatok beruházási teljesítményének 63%-a szolgálta az ipar termelőkapacitásának bővítését és megújítását. Azokban a régiókban volt az átlagosnál magasabb az ipari beruházások

aránya, ahol a gazdaságföldrajzi adottságok, az örökölt gazdasági szerkezet és a telepítési tényezők miatt a helyi gazdaságban meghatározóvá vált az ipari tevékenység, így különösen a Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon.

A régiók közül elsősorban Közép-Magyarországon tért el a nagyvállalatok beruházásainak gazdasági ág szerinti összetétele az átlagostól, itt a teljesítményérték hattizede gyarapította a szolgáltatások eszközállományát. Ezen belül különösen a kereskedelem, a szállítás és raktározás, az információ és kommunikáció területén tevékenykedő szervezetek fordítottak nagyobb összegeket fejlesztésekre. Az építőipari cégek beruházásainak részesedése mindenütt egy százalék alatt maradt, de a mezőgazdasági nagyvállalatok is mindössze 1,4%-kal részesedtek a befektetésekből. Az utóbbi gazdasági ágba tartozók a Dél-Dunántúl mellett Észak- és Dél-Alföldön járultak hozzá legalább 2,0%-kal a fejlesztésekhez.

Foglalkoztatás

A nemzetgazdaságban alkalmazásban állók több mint háromnegyedének a vállalati szektor ad munkát. 2011-ben a vállalkozások összesen 2708 ezer főt foglalkoztattak az országban. A létszám szervezetméret szerinti megoszlása a vállalkozások számától ugyan eltérően alakult, ennek ellenére a kisebb létszám-kategóriába tartozók súlya a nagyobb: a munkavállalók közel háromnegyede (mintegy kétmillió fő) a kis- és középvállalkozásoknál, fennmaradó 27%-a (719 ezer fő) a legalább 250 főt foglalkoztató nagyvállalatoknál dolgozott. A részletesebb összetételt tekintve a létszám legnagyobb részét (39%-át) a mikroméretű szervezetek (azaz a tíz főnél kisebbek) foglalkoztatták (ez összesen több mint egymillió munkavállalót jelentett az országban). Az ennél nagyobb kisvállalkozásoknál 18%-ukat, az 50–249 fős középvállalkozásoknál közel ugyanakkora hányadukat (16%-ukat) alkalmazták. A 250–999 fős vállalatok a munkavállalók 12, az ennél nagyobbak 15%-ának biztosítottak kereseti lehetőséget. Ez utóbbi két kategória súlya ugyan a legkisebb, egy-egy szervezetnél azonban nagy létszám koncentrálódik, ami jelentősen befolyásolja nem csupán a működésük helyét képező település, hanem az adott térség munkaerőpiacát is.

Az ország minden területén a kis- és középvállalkozások – ezen belül is a mikroméretűek – dominanciája figyelhető meg a foglalkoztatásban. A KKV-k súlya 66 és 85% között alakult, a legfeljebb kilenc főt foglalkoztatóké 36–45%-os intervallumban szóródott. Ezen vállalkozások szerepe azon régiókban, valamint megyékben kisebb az átlagosnál, ahol a nagy jövedelmet, illetve bruttó hozzáadott értéket elérő – jórészt külföldi tőkével működő – szervezetek gyakrabban fordulnak elő. A legalább 250 fős vállalkozásoknál alkalmazottak aránya így a főváros mellett a közép-dunántúli Fejér és Komárom-Esztergom, valamint a nyugat-dunántúli Vas megyében magasabb az országosnál.

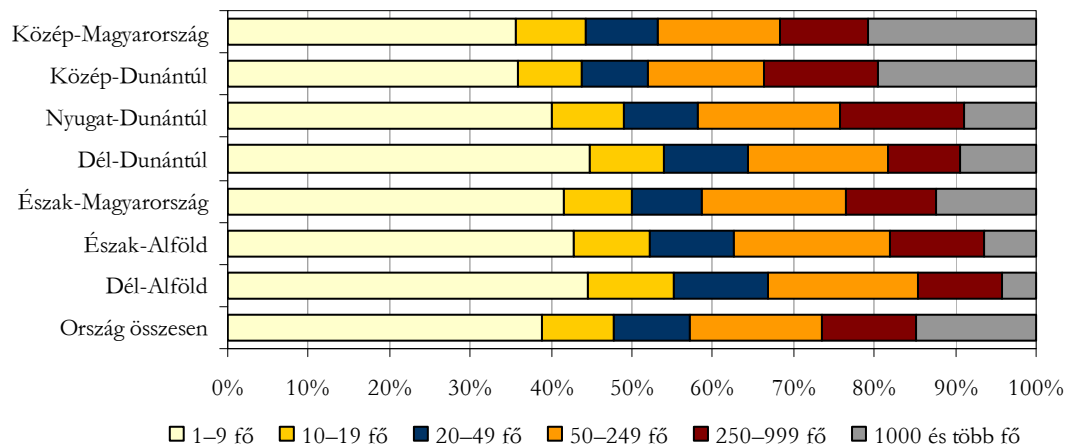
A külföldi tőkebefektetéssel működő vállalkozások foglalkoztatási szerepe összességében is számottevő, ami a létszám-kategória növekedésével dominánssá válik. A külföldi érdekeltségű szervezetek száma ugyanis a 250–999 fős vállalkozások több mint felét, az ezer főnél nagyobbak mintegy kétharmadát tette ki, így az általuk foglalkoztatottak hányada is hasonló nagyságrendet képviselt. Jelentőségük területi elhelyezkedésükből eredően Közép-Magyarországon, valamint Közép- és Nyugat-Dunántúlon a legnagyobb.

A részletesebb létszám-kategóriákat tekintve a kisvállalkozások körében a régiók között jellemzően a 10 főnél kisebb mikrovállalkozásokat illetően figyelhető meg számottevő különbség. A 10–19 fős, valamint a 20–49 fős szervezetek mindenhol hasonló létszámot alkalmaztak (az összes vállalati szektorban dolgozó 8–11, illetve 8–12%-át). Az 50–249 fős középvállalkozások foglalkoztatási szerepe Észak-Alföldön (19%) a legmagasabb, de Közép-Magyarország és Közép-Dunántúl kivételével a további négy régióban is meghaladta az országost. A 250–999 fős, valamint az ennél nagyobb létszámú szervezetek súlyát a főváros centrum szerepén túl elsősorban az ipari termelés határozza meg, így a két létszám-kategóriába tartozó vállalkozásoknál

alkalmazottak száma Közép-Magyarországot követően Közép- és Nyugat-Dunántúlon, valamint Észak-Magyarországon emelhető ki (hányaduk az említett térségekben legalább 24%-ot tett ki).

16. ábra

A foglalkoztatottak számának megoszlása létszám-kategóriák szerint, 2011

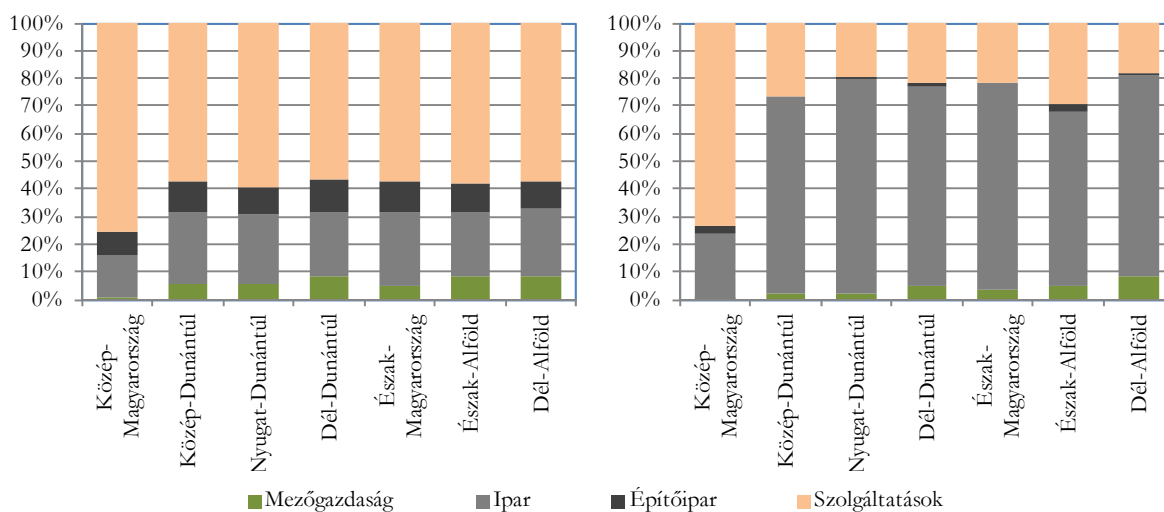
A vállalkozások méretének növekedésével a társas formában működők foglalkoztatási súlya egyre nagyobb az egyéniékkal szemben, ami minden régióról elmondható. Az egyéni vállalkozásoknál alkalmazásban állók a mikrovállalkozások között sem kerülnek többségbe, e méret-kategóriában Közép-Magyarországot leszámítva (ahol a létszám mindössze 20%-a található az egyéni vállalkozásoknál) a foglalkoztatottak aránya régióként 41 és 47% között szóródott. A legalább tíz fős szervezetek esetében az előbbitől jelentősen eltérő az összetétel: a munkavállalók legalább 87%-át ugyanis a társas vállalkozások alkalmazták. Utóbbiak súlya az 50–249 fős középvállalkozások körében már az ország minden régiójában meghaladta a 98%-ot, az ennél nagyobb szervezetek esetében pedig a teljes létszámot ők foglalkoztatták.

17. ábra

A foglalkoztatottak számának megoszlása összevont gazdasági ágak szerint, 2011

Kis- és középvállalkozások

Nagyvállalatok

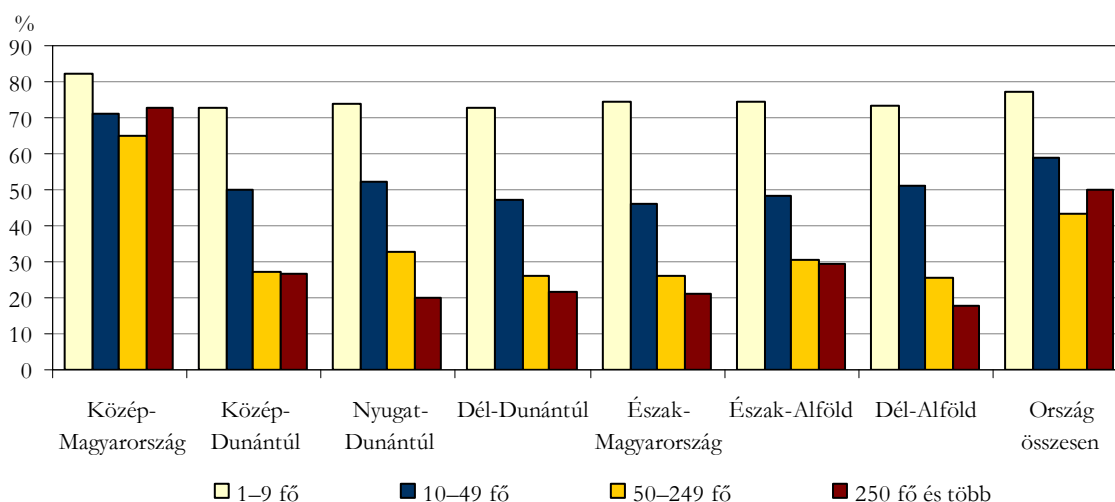

Nemzetgazdasági ágakat tekintve országos szinten a vállalkozásoknál alkalmazásban állók legnagyobb hányadát az iparban (27%), illetve a kereskedelem, gépjárműjavítás (20%) területén alkalmazták, ami előbbi esetében az átlagnál nagyobb szervezetméretből, utóbbi ágazatban a

vállalkozások nagy számából adódott. További négy ágazat – az építőipar, a szállítás, raktározás, a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység, illetve az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység – súlya 7,0–8,2% között alakult, a fennmaradó területeken egyenként a munkavállalók kevesebb mint öt százalékát foglalkoztatták. A régiók között a szolgáltatások szerepe Közép-Magyarországon kimagasló (az itt dolgozók hányada háromnegyedes), emellett Észak- és Dél-Alföldön, valamint a Dél-Dunántúlon képvisel 50%-nál nagyobb arányt, az ország legiparosodottabb térségeinek számító Közép- és Nyugat-Dunántúlon, valamint Észak-Magyarországon viszont elmarad attól.

18. ábra

A szolgáltatási ágazatokban foglalkoztatottak aránya, 2011

A vállalkozások nagysága alapján számottevőek a különbségek: a kis- és középvállalkozásoknál alkalmazásban állók átlagosnál nagyobb hányada dolgozik a szolgáltatási ágazatokban, valamint az építőiparban és a mezőgazdaságban bejegyzett szervezeteknél (a létszám növekedésével a szolgáltatások súlya minden régióban egyre kisebb, Közép-Magyarország kivételével sehhol sem éri el a 30%-ot). Ugyanekkor a nagyvállalatok jóval gyakrabban nyújtottak kereseti lehetőséget az iparban. E különbségek elsősorban Közép-Magyarország, valamint a többi régió vonatkozásában figyelhetők meg, a legalább 250 fős szervezetek között az ágazatban foglalkoztatottak hányada a fővárosban és Pest megyében 24, az ország más területein 63–78%-ot tett ki. A KKV-k között ugyanis az információ, kommunikáció, a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység, valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység súlya számottevően nagyobb Közép-Magyarországon (együttesen 29%), míg a mezőgazdaságba és a termelő szektorba tartozó ágazatok a többi régióban (41–43%) töltenek be hangsúlyosabb szerepet a foglalkoztatásban. A nagyvállalatoknál is hasonló a helyzet azzal a különbséggel, hogy a foglalkoztatottak hányada már a szolgáltatási ágazatok döntő részében Közép-Magyarországon képviseli a legmagasabb értéket, illetve az egyes ágazatok súlya tekintetében nagyobb a szóródás az egyes régiók között.

Részletesebb létszám-kategóriákat tekintve minden régióban a legfeljebb 9 fős mikro-vállalkozásoknál alkalmazásban állók közel fele három ágazatban dolgozott: a kereskedelem, gépjárműjavításban, a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységben, valamint az építőiparban. Közép-Magyarországtól eltekintve a kereskedelem már a 10–49 fős szervezetek körében elveszíti első helyét, melyet az ipar foglal el. Az iparban foglalkoztatott létszám aránya Közép-Magyarországon kivételével minden régióban a szervezetméret növekedésével emelkedik, a nagyvállalatok körében már a régiók többségében meghaladja a 70%-ot.

A vállalkozások regionális sajátosságai

A szállítás, raktározás kivételével a nemzetgazdasági ágak mindegyikében a kis- és középvállalkozások nagyobb foglalkoztatási súlya a jellemző. Az említett ág mellett az iparban, valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység területén alkalmazásban állók hányada kisebb az átlagosnál, a többi ágazatba sorolt KKV-k a létszám legalább 74%-ának biztosítottak kereseti lehetőséget.

9. tábla

A kis- és középvállalkozásoknál foglalkoztatottak aránya az egyes gazdasági ágakban, 2011

(százalék)

Gazdasági ág	Közép-Magyar-ország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar-ország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Mezőgazdaság	92,6	83,7	90,1	87,9	83,5	88,3	85,6	87,2
Ipar	57,4	41,7	49,8	59,1	53,4	62,8	65,8	55,2
Építőipar	85,6	100,0	98,2	97,9	100,0	93,8	98,4	93,1
Kereskedelem, gépjárműjavítás	71,6	70,4	95,4	94,1	91,6	90,5	96,1	80,5
Szállítás, raktározás	30,1	76,4	65,4	61,3	59,9	73,6	76,0	45,3
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	77,7	97,8	100,0	100,0	100,0	97,8	96,9	89,4
Információ, kommunikáció	67,1	92,0	92,0	100,0	100,0	91,1	100,0	73,5
Ingatlanügyletek	93,7	88,0	91,5	100,0	100,0	94,1	94,3	93,8
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	92,8	100,0	100,0	97,6	97,5	98,3	100,0	95,3
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	57,2	66,6	71,5	79,4	83,2	76,4	93,2	64,4
Oktatás	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Humán egészségügyi, szociális ellátás	89,7	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	95,9
Művészet, szórakoztatás, szabad idő	91,7	100,0	100,0	100,0	100,0	81,8	100,0	94,0
Egyéb szolgáltatás	93,8	100,0	100,0	100,0	93,0	100,0	100,0	97,1
Összesen	68,2	66,4	75,7	81,6	76,4	81,9	85,3	73,5

A gazdasági ág szervezeti jellemzőiből adódóan a KKV-k foglalkoztatási súlya az iparban Közép- és Nyugat-Dunántúl kivételével minden régióban felülmúlta az 50%-ot, azonban a nemzetgazdaság összesenre vonatkozó átlagnál kisebb maradt. A kereskedelem, gépjárműjavítás területén ezzel szemben a 250 főnél kisebb létszámú vállalkozások szerepe csupán Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon maradt el az országostól. Közép-Magyarországon ugyanez mondható el az információ, kommunikáció, valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágakban működő vállalkozásokról is. Utóbbi gazdasági ágban a KKV-k relatíve kisebb foglalkoztatási súlya figyelhető meg Közép- és Nyugat-Dunántúlon. A szállítás, raktározásban alkalmazásban állók Közép-Magyarországon döntő részben a nagyvállalatoknál dolgoztak, ami az országos átlagot is befolyásolta.

A vállalkozások túlélési képessége

2006-ban Magyarországon mintegy 59,8 ezer valódi új vállalkozás kezdte meg tevékenységét, szinte kivétel nélkül kis- és középvállalkozásként, a tíz fő alatti mikrovállalkozások erőteljes dominanciáját mutatva. Legalább 250 fős létszámmal mindössze három szervezet alakult, kettő Közép-Magyarországon, egy pedig Közép-Dunántúlon, melyek az iparban illetve adminisztratív szolgáltatás területén működtek. Az újonnan alakult vállalkozások közel negytedede a közép-magyarországi régióba (ezen belül negyedrészüket a fővárosba) tette székhelyét. Tízezer lakosra jutó számuk is ebben a térségben volt a legmagasabb (80), a többi régióban 43 és 59 között alakult. Az országos átlagnál (59) csak Közép-Magyarországon volt magasabb a mutató értéke. Az új szervezetekkel számított vállalkozássűrűség a Dunántúlon kedvezőbben alakult, mint az alföldi régiókban vagy a sor végén álló Észak-Magyarországon. Részletesebb vizsgálat szerint, a főváros (91) mellett Pest, Győr-Moson-Sopron emelkedett ki leginkább a sorból. Közép-Dunántúl megyéiben és Baranyában a tízezer lakosra vetített számuk már nem érte el az országos átlagot. Az Alföldön e tekintetben Csongrád volt a legkedvezőbb helyzetben, míg Borsod-Abaúj-Zemplén megye mutatója nem sokkal haladta meg, Nógrádban pedig el sem érte a 40-et.

A működő vállalkozások száma a 2006. évi alakulásukat követő években egyre kisebb ütemben ugyan, de csökkent. A megalakulás utáni első évben a legkisebb mértékben Közép-Magyarországon (20%), valamint Nyugat-Dunántúlon (21%) fogyott az új vállalkozások száma, míg a legnagyobb (24%) csökkenést Észak-Magyarországon és Dél-Dunántúlon regisztrálták. 2011-re a megszűnések üteme mindenütt 6–7% közé mérséklődött, de a legkedvezőbb képet továbbra is Közép-Magyarország, valamint Közép- és Nyugat-Dunántúl nyújtotta.

A túlélési rátát tekintve a területi eltérések már erőteljesebben kirajzolódtak. Az újonnan létrejött vállalkozásoknak 2011-ben, azaz a működésük kezdetét követő ötödik évben országosan már csupán negytedede létezett. A régiók közül a közép-magyarországi és a nyugat-dunántúli vállalkozások túlélési képessége volt a legjobb, egyaránt 42%-uk tevékenykedett megalakulásuk után fél évtizeddel. Az ország többi területének mutatója követi a gazdasági fejlettségben is megfigyelhető rangsort, a legkedvezőtlenebb helyzetben ugyanis az észak-magyarországi és az észak-alföldi vállalkozások voltak, 37, illetve 38%-uk volt képes fennmaradni. Átlag feletti értékkel a főváros és Pest megye mellett elsősorban a dunántúli megyék rendelkeztek, az Alföldön ebbe körbe csak Bács-Kiskunnak és Hajdú-Biharnak sikerült bekerülnie. A 2006-ban alakultak közül a legmagasabb túlélési rátát Vas és Tolna vállalkozásai érték el, miközben Jász-Nagykunszolnok és Nógrád megyében százból mindössze 35-en maradtak. Az új vállalkozások túlélési esélye a szervezetek létszámának növekedésével egyre kedvezőbb. A 250 főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztató kis- és középvállalkozások közül öt éves távlatban tizből csupán négy szervezet további működése vált lehetségessé, míg ugyanezt az időszakot a nagyvállalatok kétharmada élte meg. A túlélésüket tekintve a KKV-k közül a 10–49 fős szervezetek voltak a legérzékenyebbek. A 2006–2010 közötti éveket követően nem egészen negytedük tudta csak folytatni tevékenységét, ezzel szemben a 2006-ban létrejött 75 közepes méretű közel fele. Az új vállalkozások zömét kitevő, tíz fő alatti mikroszervezetek mutatója 2011-ben az átlagos értéket mutatta.

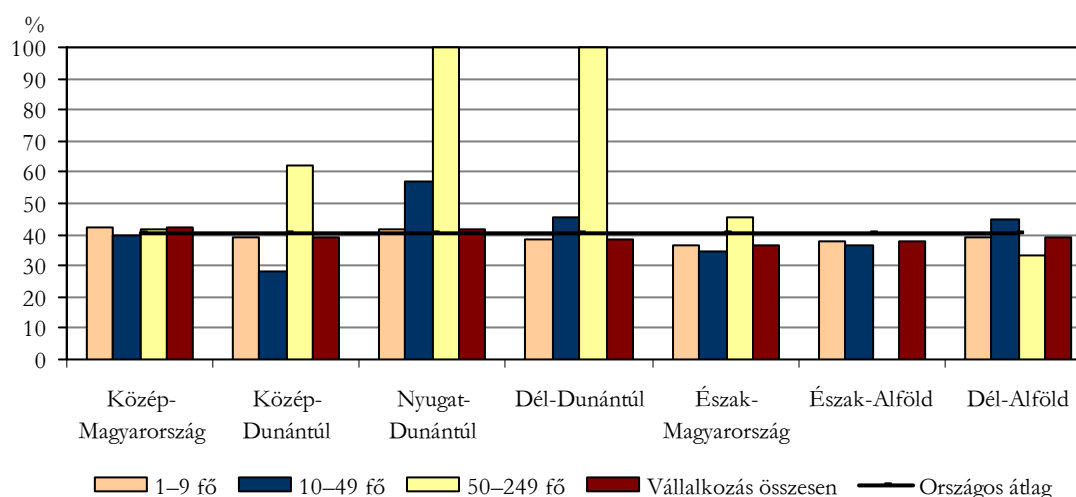
A vállalkozások létszám-kategóriája szerint vett túlélési rátái alapján is adódtak különbségek az ország régiói között, megjegyezve, hogy a három legalább 250 főt foglalkoztató vállalkozástól eltekintve, a 2006-ban újonnan alakuló valamennyi szervezet kis- és közepes méretűnek számított.

Míg Közép-Magyarországon és Észak-Alföldön a KKV-k körében a legkisebbeké, addig Dél-Alföldön a 10–49 főt foglalkoztatóké, a többi régióban viszont a közepes méretű, 50–249 fős szervezetek túlélési aránya volt a legmagasabb. Létszám-kategóriánként megfigyelve mindössze Nyugat- és Dél-Dunántúl új vállalkozásairól mondható el, hogy a foglalkoztatottak létszámának növekedésével túlélési képességük is javult. Ugyanakkor Közép-Magyarországhoz és Észak-

Alföldhöz hasonlóan a megalakulást követő ötödik évben még működő mikroszervezetek hányada Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon is meghaladta a nagyobb, 10–49 fővel működőket. Ezek az eltérések arra is utalnak, hogy a vállalkozások mérete megalakulásuk időpontjában nem feltétlenül jelent a jövőre nézve azzal arányos túlélési esélyt is. A mikro- és a tíz főnél nagyobb kisméretű vállalkozások túlélési arányait egymással összevetve, megyei szinten is változatos kép alakult ki. A főváros, Pest, a három közép-dunántúli, valamint Tolna, Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye kivételével az 1–9 fős mikro-vállalkozások mindenütt kisebb túlélési aránnyal rendelkeztek, mint a 10–49 fős szervezetek. Utóbbiak mutatója különösen magas volt Vas és Zala megyében, ugyanakkor rendkívül alacsony Veszprémben, valamint Nógrádban. A megyéket tekintve az átlagos túlélési arányhoz viszonyítva jóval kisebb eltérések adódtak a mikro- és jóval nagyobbak a 10–49 fős szervezetek vonatkozásában. A közepes méretű vállalkozások viszonylag kis számából adódóan egy-egy szervezet tevékenységének beszüntetése ugyanis jelentősen módosíthatja a térségre vonatkozó túlélési rátát. Ennek is betudhatóan az észak-alföldi régióban, a 2006-ban alakult minden 50–249 fővel működő új vállalkozás öt éven belül megszüntette tevékenységét, ugyanakkor Nyugat- és Dél-Dunántúlon valamennyi működőképes maradt a vizsgált időszakban.

19. ábra

A 2006-ban alakult vállalkozások túlélési aránya létszám-kategóriák szerint, 2011

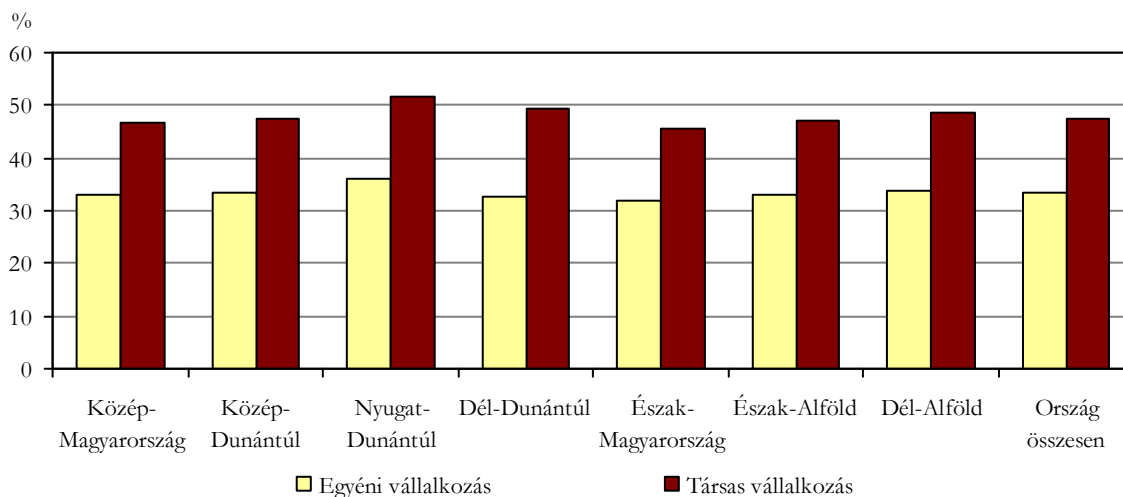
A 2006-ban alakult vállalkozások 52%-át egyéni, 48%-át társas formában jegyezték be. Utóbbiak jobb fennmaradási képességéhez vélhetően nagyban hozzájárul magasabb induló tőkájük és stabilabb szervezeti formájuk is, ugyanis létrejöttüket követő ötödik évben az egyéni vállalkozások csupán egyharmada, míg a társas formát választók 47%-a működött. Az új társas vállalkozások közül a 36%-ukat kitevő betéti társaságok túlélési esélyei voltak a legkedvezőtlenebbek. A tevékenységüket 2006-ban tízezres nagyságrendben megkezdő bt-k közül öt évvel később már csak mintegy 4700-an működtek. A korlátolt felelősségű társaságokhoz előbbinél valamivel stabilabb „életpálya” kapcsolódott, míg a részvénytársaságoknak több mint fele tartozott 2011-ben is a működők körébe.

Az egyéni társas vállalkozásokkal szembeni szerényebb túlélési képessége minden régióban megmutatkozott, de lényeges eltérések nem adódtak. A társas vállalkozások „előnye” Dél-Dunántúlon a legnagyobb, 17 százalékpontos, miközben a régiók többségében 14% körül alakult, Nyugat-Dunántúlon (16%) és Dél-Alföldön (15%) pedig a kettő közötti értéket jelentett. A társas és egyéni vállalkozások körét külön véve, már árnyaltabb a kép. Az egyéni túlélési rátája Észak-Magyarországon 32%-ot, ezzel szemben Nyugat-Dunántúlon 36%-ot tett ki. A társas szervezetek

vonatkozásában a rangsor elején 52%-os túlélési rátával szintén Nyugat-Dunántúl foglalt helyet, míg az utolsó helyet ebben az esetben is Észak-Magyarország foglalta el 46%-kal.

20. ábra

A 2006-ban alakult vállalkozások túlélési aránya gazdasági forma szerint, 2011

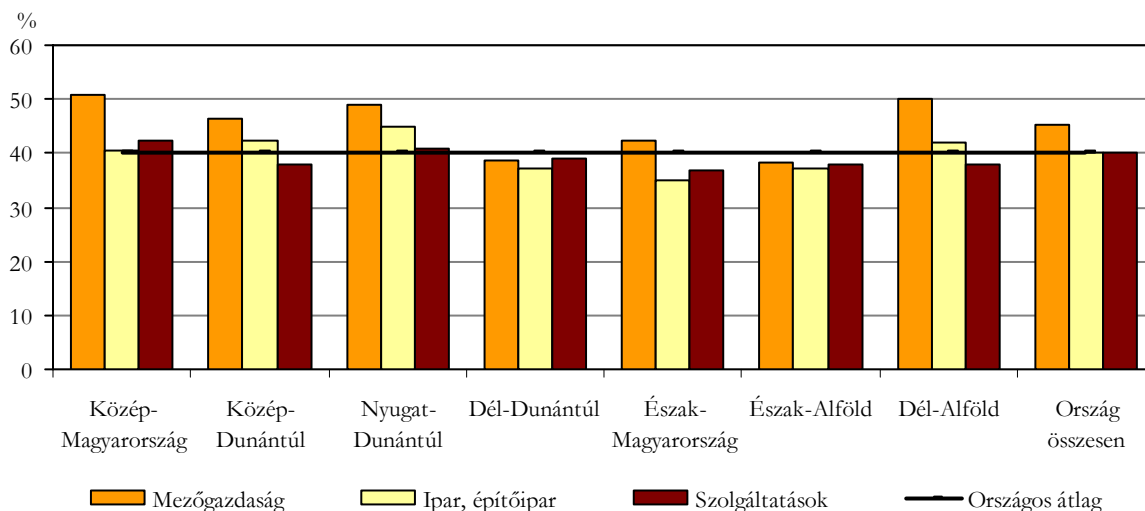
A 2006-ban újonnan alakult, társasként bejegyzett kis- és középvállalkozások legtöbbször a kft-t vagy a bt-t választotta szervezeti keretűl, míg a három 249 fős létszámot meghaladó nagyvállalkozás közül kettő kft, egy pedig részvénytársasági formában kezdte meg tevékenységét. Bár országosan a részvénytársaságok túlélési esélyei a legjobbnak – beleértve az egyéni vállalkozásokat is –, alacsony alakuló számuk miatt túlélési rátájuk régiós szinten jelentősen szóródott. A kft-k és bt-k összehasonlításában, előbbiek túlélési képessége Közép-Magyarország kivételével az ország minden régiójában jobbnak bizonyult. A régiók tekintetében a kft-k 46–54%-a működött a megalakulását követő ötödik évben is, ugyanakkor a betéti társaságok 42–49%-a. Mindkét esetben a nyugat-dunántúli székhellyel alakult szervezetek mutatói a legkedvezőbbek. Figyelemre méltó, hogy a közép-magyarországi kft-k túlélési rátája (46%) nem csupán kisebb az átlagosnál, de a legalacsonyabb is a hét régió közül, miközben a bt-k vonatkozásában a középmezőnyben foglalt helyet. A kft-k és bt-k túlélési aránya közötti különbség Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon a legmagasabb, előbbi régióban 8,3, utóbbiban 6,3 százalékpont. Összességében jellemző, hogy a tíz főnél kisebb szervezetek mindkét gazdasági forma esetében nagyobb arányban őrizték meg működési képességüket, mint akár a 10–49 fős kisvállalkozások vagy az 50–249 fősek. A kft-re vonatkozóan ez alól a Dunántúl régiói, a bt-keket illetően pedig Nyugat-Dunántúl mellett Észak-Magyarország és Dél-Alföld a kivétel, ahol vagy a 10–49 fővel működők vagy a közepes méretűek vagy mindkettő túlélési aránya nagyobb a mikroszervezetekénél.

A kis- és középvállalkozások túlélési képességét tevékenységük jellege szintén jelentősen befolyásolja. A 2006-ban alakult vállalkozások több mint nyolctizede a szolgáltatói szektorban kezdte meg működését, azon belül egyötödük kereskedelem, gépjárműjavítással foglalkozott, egyenként egy-egy tizedük pedig pénzügyi vagy adminisztratív szolgáltatást, illetve tudományos és műszaki tevékenységet végzett. 11%-kal részesedett a termelő oldalt képviselő építőipar és 4,5%-ot az átlagban nagyobb létszámmal tevékenykedő ipar. A szolgáltató és a mezőgazdasági, illetve termelést végző vállalkozások fennmaradása között országosan nincs számottevő különbség. Az erős ipari háttérrel rendelkező Nyugat- és Közép-Dunántúlon, illetve a jelentős mezőgazdasági adottsággal bíró Dél-Alföldön a mezőgazdaságban és a termelő szektorban tevékenységüket megkezdő vállalkozások jóval átlagot meghaladó túlélési arányt produkáltak, a szolgáltatások

területén azonban ugyanezt csupán a közép-magyarországi, valamint a nyugat-dunántúli szervezetek tudták felmutatni.

21. ábra

A 2006-ban alakult vállalkozások túlélési aránya összevont gazdasági ágak szerint, 2011

A 2006-ban alakult szervezetek közül a legjobb túlélési rátával az ország minden régiójában a humán-egészségügyi, szociális ellátás ágazatban tevékenykedők rendelkeztek, itt átlagosan közel héttizedük funkcionált még az alakulásukat követő ötödik évben, miközben a régiókat tekintve a túlélés aránya 62% (Dél-Alföld) és 81% (Észak-Magyarország) között szóródott. A második és harmadik helyet országosan a tudományos és műszaki tevékenység, valamint az információ és kommunikáció foglalta el még mindig 50%-ot meghaladó mutatóval. Utóbbi két terület közül az egyikük helyét néhány régióban az oktatás (Közép-Magyarország) vagy a művészet és szabadidő (Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Észak-Alföld) foglalta el. 50%-nál magasabb túlélési arányt produkált még Közép-Magyarországon az információ és kommunikáció ágazat, valamint a mezőgazdaság, az ipar a Közép-Dunántúlon, a szállítás, raktározás a Nyugat-Dunántúlon, illetve a tudományos és műszaki tevékenységgel foglalkozó vállalkozások a Dél-Dunántúlon. Országosan 50% közelében alakult még az ipari tevékenységet folytató és a művészet és szabadidő gazdasági ágban tevékenykedő szervezetek túlélési aránya is. Régiós vetületét nézve az előbbi területet viszonylag szűk 46–50% közötti sáv jellemezte, míg utóbbiban 46–52% között változott a mutató értéke. Az ötéves periódus végét a pénzügyi szolgáltatás vállalkozásai élték meg messze a legkisebb arányban, országosan mindössze 16%-uk. A két szélsőértéket Közép-Magyarország (19%) és Észak-Magyarország (14%) képviselte. E kis arányú túlélési képesség összefügg az ágazatban tevékenykedő egyéni vállalkozások magas számával illetve azok tevékenységének jellegével. A 2006-ban újonnan alakult vállalkozásokat tekintve az átlagosnál nagyobb arányban szűntek meg szervezetek öt év alatt a vendéglátásban, az építőiparban, az adminisztratív szolgáltatásban és a kereskedelemben. Az építőiparban a Nyugat-Dunántúlon adódott a legmagasabb túlélési arány (43%), azt követően a dél-alföldi és a közép-dunántúli vállalkozások helyzete mondható még e tekintetben kedvezőbbnek. A kereskedelem területén a sort ugyancsak a nyugat-dunántúli (42%) vállalkozások nyitották, melyekhez a dél-dunántúli és a dél-alföldi szervezetek zárkóztak fel. A vendéglátásban és az adminisztratív szolgáltatásban az ország minden területén az átlagosnál kisebb a vállalkozások túlélési képessége.

Táblázatok

A működő vállalkozások száma létszám-kategória szerint, 2011	36
A működő vállalkozások száma gazdálkodási forma szerint, 2011.....	37
A működő vállalkozások száma gazdasági ág szerint, 2011	39
A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma létszám-kategória szerint, 2011	42
A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma gazdasági ág szerint, 2011	42
A külföldi érdekeltségű vállalkozások főbb jellemzői, 2011	44
A vállalkozások nettó árbevétele létszám-kategória szerint, 2011.....	45
A vállalkozások nettó árbevétele gazdasági ág szerint, 2011.....	45
A vállalkozások bruttó hozzáadott értéke létszám-kategória szerint, 2011	47
A vállalkozások bruttó hozzáadott értéke gazdasági ág szerint, 2011	47
A vállalkozások beruházásai anyagi-műszaki összetétel szerint, 2011	49
A vállalkozások beruházásai létszám-kategória szerint, 2011	50
A vállalkozások beruházásai gazdasági ág szerint, 2011	50
A foglalkoztatottak száma a vállalkozásoknál a szervezetek létszám-kategóriája szerint, 2011	52
A foglalkoztatottak száma a vállalkozásoknál gazdasági ág szerint, 2011	52
A 2006-ban valódi új vállalkozások közül a 2011-ben túlélők aránya	54
A 2006-ban valódi új vállalkozások közül a 2011-ben túlélők aránya gazdasági ág szerint.....	54

A vállalkozások regionális sajátosságai

A működő vállalkozások száma létszám-kategória szerint, 2011

Régió	1–9 fő	10–19 fő	20–49 fő	50–249 fő	250–999 fő	1000 és több fő	Összesen
Vállalkozás összesen							
Közép-Magyarország	265 865	8 002	3 651	2 006	306	86	279 916
Közép-Dunántúl	66 111	1 684	768	403	85	26	69 077
Nyugat-Dunántúl	65 055	1 738	759	461	85	13	68 111
Dél-Dunántúl	55 742	1 308	664	320	35	8	58 077
Észak-Magyarország	55 886	1 301	605	379	52	11	58 234
Észak-Alföld	75 400	1 864	970	549	74	11	78 868
Dél-Alföld	74 251	2 177	1 066	525	66	7	78 092
Ország összesen	658 310	18 074	8 483	4 643	703	162	690 375
Társas vállalkozás							
Közép-Magyarország	189 291	7 811	3 621	2 001	306	86	203 116
Közép-Dunántúl	30 927	1 531	753	400	85	26	33 722
Nyugat-Dunántúl	28 124	1 567	738	454	85	13	30 981
Dél-Dunántúl	25 410	1 200	657	316	35	8	27 626
Észak-Magyarország	24 286	1 184	581	376	52	11	26 490
Észak-Alföld	32 288	1 644	932	543	74	11	35 492
Dél-Alföld	31 938	1 884	998	515	66	7	35 408
Ország összesen	362 264	16 821	8 280	4 605	703	162	392 835
Egyéni vállalkozás							
Közép-Magyarország	76 574	191	30	5	–	–	76 800
Közép-Dunántúl	35 184	153	15	3	–	–	35 355
Nyugat-Dunántúl	36 931	171	21	7	–	–	37 130
Dél-Dunántúl	30 332	108	7	4	–	–	30 451
Észak-Magyarország	31 600	117	24	3	–	–	31 744
Észak-Alföld	43 112	220	38	6	–	–	43 376
Dél-Alföld	42 313	293	68	10	–	–	42 684
Ország összesen	296 046	1 253	203	38	–	–	297 540

A működő vállalkozások száma gazdálkodási forma szerint, 2011

Régió	Társas vállalkozás	Ebből			Egyéni vállalkozás	Összesen
		betéti társaság	korlátolt felelősségű társaság	részvénytársaság		
Vállalkozás összesen						
Közép-Magyarország	203 116	59 904	134 673	2 524	76 800	279 916
Közép-Dunántúl	33 722	10 432	22 056	257	35 355	69 077
Nyugat-Dunántúl	30 981	9 599	20 088	234	37 130	68 111
Dél-Dunántúl	27 626	9 306	17 156	231	30 451	58 077
Észak-Magyarország	26 490	8 769	16 770	199	31 744	58 234
Észak-Alföld	35 492	11 400	22 720	280	43 376	78 868
Dél-Alföld	35 408	11 315	22 737	299	42 684	78 092
Ország összesen	392 835	120 725	256 200	4 024	297 540	690 375
Ebből: 1–9 fő						
Közép-Magyarország	189 291	59 274	122 902	1 417	76 574	265 865
Közép-Dunántúl	30 927	10 222	19 705	93	35 184	66 111
Nyugat-Dunántúl	28 124	9 375	17 722	83	36 931	65 055
Dél-Dunántúl	25 410	9 123	15 352	73	30 332	55 742
Észak-Magyarország	24 286	8 596	14 954	71	31 600	55 886
Észak-Alföld	32 288	11 154	20 076	97	43 112	75 400
Dél-Alföld	31 938	11 023	19 905	100	42 313	74 251
Ország összesen	362 264	118 767	230 616	1 934	296 046	658 310
10–19 fő						
Közép-Magyarország	7 811	516	6 805	318	191	8 002
Közép-Dunántúl	1 531	160	1 310	29	153	1 684
Nyugat-Dunántúl	1 567	175	1 324	24	171	1 738
Dél-Dunántúl	1 200	141	1 012	22	108	1 308
Észak-Magyarország	1 184	141	998	19	117	1 301
Észak-Alföld	1 644	190	1 379	28	220	1 864
Dél-Alföld	1 884	221	1 586	28	293	2 177
Ország összesen	16 821	1 544	14 414	468	1 253	18 074
20–49 fő						
Közép-Magyarország	3 621	96	3 137	307	30	3 651
Közép-Dunántúl	753	38	648	43	15	768
Nyugat-Dunántúl	738	34	628	27	21	759
Dél-Dunántúl	657	34	548	49	7	664
Észak-Magyarország	581	27	496	25	24	605
Észak-Alföld	932	50	794	43	38	970
Dél-Alföld	998	62	832	52	68	1 066
Ország összesen	8 280	341	7 083	546	203	8 483

A vállalkozások regionális sajátosságai

A működő vállalkozások száma gazdálkodási forma szerint, 2011 (folytatás)

Régió	Társas vállalkozás	Ebből			Egyéni vállalkozás	Összesen
		betéti társaság	korlátolt felelősségű társaság	részvénytársaság		
50–249 fő						
Közép-Magyarország	2 001	13	1 597	337	5	2 006
Közép-Dunántúl	400	8	321	58	3	403
Nyugat-Dunántúl	454	11	352	68	7	461
Dél-Dunántúl	316	8	221	67	4	320
Észak-Magyarország	376	5	282	62	3	379
Észak-Alföld	543	6	422	80	6	549
Dél-Alföld	515	8	375	86	10	525
Ország összesen	4 605	59	3 570	758	38	4 643
250–999 fő						
Közép-Magyarország	306	3	193	101	–	306
Közép-Dunántúl	85	4	53	28	–	85
Nyugat-Dunántúl	85	3	52	30	–	85
Dél-Dunántúl	35	–	18	17	–	35
Észak-Magyarország	52	–	34	17	–	52
Észak-Alföld	74	–	42	29	–	74
Dél-Alföld	66	1	36	29	–	66
Ország összesen	703	11	428	251	–	703
1000 és több fő						
Közép-Magyarország	86	2	39	44	–	86
Közép-Dunántúl	26	–	19	6	–	26
Nyugat-Dunántúl	13	1	10	2	–	13
Dél-Dunántúl	8	–	5	3	–	8
Észak-Magyarország	11	–	6	5	–	11
Észak-Alföld	11	–	7	3	–	11
Dél-Alföld	7	–	3	4	–	7
Ország összesen	162	3	89	67	–	162

A működő vállalkozások száma gazdasági ág szerint, 2011

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Vállalkozások összesen								
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	2 574	2 596	3 136	3 217	2 575	4 495	4 613	23 206
B–E Ipar	19 711	6 143	5 752	4 572	4 874	6 037	6 603	53 692
C ebből: feldolgozóipar	18 695	5 791	5 430	4 292	4 570	5 688	6 247	50 713
F Építőipar	21 145	8 170	7 630	6 131	5 691	7 504	7 434	63 705
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	53 460	13 233	12 685	11 483	12 289	18 077	17 737	138 964
H Szállítás, raktározás	11 614	3 277	2 990	2 385	2 494	3 609	3 331	29 700
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	9 710	3 542	3 904	3 386	3 410	4 085	3 980	32 017
J Információ, kommunikáció	21 606	2 380	2 075	1 927	1 814	2 175	2 511	34 488
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	8 909	2 803	2 780	2 541	2 752	3 215	3 143	26 143
L Ingatlanügyletek	17 651	2 404	2 844	1 895	1 435	2 152	2 204	30 585
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	56 521	9 515	8 922	8 049	7 258	9 560	10 273	110 098
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	17 035	4 198	3 337	2 855	2 878	4 005	3 282	37 590
O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	60	9	13	9	9	8	4	112
P Oktatás	9 603	2 795	2 749	2 571	3 174	4 283	3 296	28 471
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	9 769	2 515	2 958	2 528	3 130	3 949	3 699	28 548
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	7 939	1 462	1 460	1 178	1 280	1 496	1 613	16 428
S Egyéb szolgáltatás	12 609	4 035	4 876	3 350	3 171	4 218	4 369	36 628
A–S Összesen	279 916	69 077	68 111	58 077	58 234	78 868	78 092	690 375

A vállalkozások regionális sajátosságai

A működő vállalkozások száma gazdasági ág szerint, 2011 (folytatás)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
1–249 fő (kis- és középvállalkozások)								
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	2 572	2 592	3 133	3 213	2 571	4 490	4 606	23 177
B–E Ipar	19 607	6 058	5 680	4 544	4 830	5 984	6 555	53 258
C ebből: feldolgozóipar	18 605	5 714	5 366	4 271	4 532	5 644	6 205	50 337
F Építőipar	21 130	8 170	7 629	6 130	5 691	7 502	7 433	63 685
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	53 383	13 227	12 680	11 481	12 285	18 068	17 731	138 855
H Szállítás, raktározás	11 587	3 271	2 984	2 379	2 488	3 602	3 325	29 636
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	9 694	3 541	3 904	3 386	3 410	4 084	3 979	31 998
J Információ, kommunikáció	21 576	2 379	2 074	1 927	1 814	2 174	2 511	34 455
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	8 880	2 803	2 780	2 541	2 752	3 215	3 142	26 113
L Ingtalanügyletek	17 647	2 402	2 842	1 895	1 435	2 151	2 203	30 575
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	56 501	9 515	8 921	8 049	7 257	9 559	10 273	110 075
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	16 975	4 192	3 330	2 853	2 875	4 001	3 280	37 506
O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	60	9	13	9	9	8	4	112
P Oktatás	9 603	2 795	2 749	2 571	3 174	4 283	3 296	28 471
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	9 764	2 515	2 958	2 528	3 130	3 949	3 699	28 543
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	7 938	1 462	1 460	1 178	1 280	1 495	1 613	16 426
S Egyéb szolgáltatás	12 607	4 035	4 876	3 350	3 170	4 218	4 369	36 625
A–S Összesen	279 524	68 966	68 013	58 034	58 171	78 783	78 019	689 510

A működő vállalkozások száma gazdasági ág szerint, 2011 (folytatás)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
250 és több fő (nagyvállalatok)								
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	2	4	3	4	4	5	7	29
B–E Ipar	104	85	72	28	44	53	48	434
C ebből: feldolgozóipar	90	77	64	21	38	44	42	376
F Építőipar	15	–	1	1	–	2	1	20
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	77	6	5	2	4	9	6	109
H Szállítás, raktározás	27	6	6	6	6	7	6	64
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	16	1	–	–	–	1	1	19
J Információ, kommunikáció	30	1	1	–	–	1	–	33
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	29	–	–	–	–	–	1	30
L Ingatlanügyletek	4	2	2	–	–	1	1	10
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	20	–	1	–	1	1	–	23
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	60	6	7	2	3	4	2	84
O Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	–	–	–	–	–	–	–	–
P Oktatás	–	–	–	–	–	–	–	–
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	5	–	–	–	–	–	–	5
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	1	–	–	–	–	1	–	2
S Egyéb szolgáltatás	2	–	–	–	1	–	–	3
A–S Összesen	392	111	98	43	63	85	73	865

A vállalkozások regionális sajátosságai

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma létszám-kategória szerint, 2011*

Régió	9 fő és kevesebb	10–19 fő	20–49 fő	50–249 fő	250–999 fő	1000 és több fő	Összesen
Közép-Magyarország	18 516	1 073	836	714	171	55	21 365
Közép-Dunántúl	1 239	82	122	112	51	17	1 623
Nyugat-Dunántúl	2 219	145	124	153	49	9	2 699
Dél-Dunántúl	968	84	54	71	11	3	1 191
Észak-Magyarország	538	47	50	79	25	5	744
Észak-Alföld	694	42	50	77	24	7	894
Dél-Alföld	1 075	91	84	84	24	5	1 363
Ország összesen	25 249	1 564	1 320	1 290	355	101	29 879

* Statisztikai létszám alapján.

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma gazdasági ág szerint, 2011

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Vállalkozások összesen								
A Mezőgazdaság, erdő-gazdálkodás, halászat	104	69	309	132	37	30	70	751
B–E Ipar	1 319	407	575	279	242	229	328	3 379
C ebből: feldolgozóipar	1 114	388	498	258	222	217	311	3 008
F Építőipar	989	57	149	52	30	29	52	1 358
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	7 211	316	516	252	192	303	418	9 208
H Szállítás, raktározás	493	56	101	22	13	35	55	775
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	806	167	177	106	37	30	63	1 386
J Információ, kommunikáció	977	33	54	11	14	13	31	1 133
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	327	6	15	6	3	2	12	371
L Ingatlanügyletek	5 336	337	489	190	82	127	199	6 760
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	2 430	88	162	69	56	55	79	2 939
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	854	45	76	50	24	26	30	1 105
P Oktatás	135	7	9	1	1	3	10	166
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	120	9	16	7	4	4	5	165
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	133	14	27	7	4	2	7	194
S Egyéb szolgáltatás	131	12	24	7	5	6	4	189
A–S Összesen	21 365	1 623	2 699	1 191	744	894	1 363	29 879

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma gazdasági ág szerint, 2011 (folytatás)

Gazdasági ág	Közép-Magyar-ország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar-ország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
249 és kevesebb fő (kis- és középvállalkozások)								
A Mezőgazdaság, erdő-gazdálkodás, halászat	104	69	309	132	37	30	70	751
B–E Ipar	1 248	343	524	265	213	199	301	3 093
C ebből: feldolgozóipar	1 048	325	449	244	194	188	286	2 734
F Építőipar	984	57	149	52	30	29	52	1 353
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	7 154	313	516	252	192	303	418	9 148
H Szállítás, raktározás	483	56	98	22	12	35	54	760
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	799	167	177	106	37	30	63	1 379
J Információ, kommunikáció	954	32	54	11	14	12	31	1 108
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	305	6	15	6	3	2	11	348
L Ingatlanügyletek	5 335	337	489	190	82	127	199	6 759
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	2 417	88	162	69	56	55	79	2 926
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	841	45	72	50	24	26	30	1 088
P Oktatás	135	7	9	1	1	3	10	166
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	116	9	16	7	4	4	5	161
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	133	14	27	7	4	2	7	194
S Egyéb szolgáltatás	131	12	24	7	5	6	4	189
A–S Összesen	21 139	1 555	2 641	1 177	714	863	1 334	29 423

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma gazdasági ág szerint, 2011 (folytatás)

Gazdasági ág	Közép-Magyar-ország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar-ország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
250 és több fő (nagyvállalatok)								
A–S Összesen	226	68	58	14	30	31	29	456
Ebből:								
B–E Ipar	71	64	51	14	29	30	27	286
C ebből: feldolgozóipar	66	63	49	14	28	29	25	274

A vállalkozások regionális sajátosságai

A külföldi érdekeltségű vállalkozások főbb jellemzői, 2011

Régió	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen
	tulajdonban lévő			
Vállalkozások száma				
Közép-Magyarország	17 138	2 319	1 908	21 365
Közép-Dunántúl	1 242	217	164	1 623
Nyugat-Dunántúl	2 070	388	241	2 699
Dél-Dunántúl	837	204	150	1 191
Észak-Magyarország	491	143	110	744
Észak-Alföld	637	146	111	894
Dél-Alföld	936	215	212	1 363
Ország összesen	23 351	3 632	2 896	29 879
Külföldi tőke, millió forint				
Közép-Magyarország	6 072 486	4 266 491	239 989	10 578 966
Közép-Dunántúl	822 771	400 731	34 044	1 257 546
Nyugat-Dunántúl	3 462 289	224 958	10 863	3 698 110
Dél-Dunántúl	166 491	86 872	7 789	261 152
Észak-Magyarország	292 733	205 823	4 253	502 809
Észak-Alföld	539 647	163 390	2 650	705 687
Dél-Alföld	357 458	175 393	15 678	548 529
Ország összesen ^{a)}	11 713 874	5 523 660	315 265	17 552 799
Egy vállalkozásra jutó külföldi tőke, millió forint				
Közép-Magyarország	354	1 840	126	495
Közép-Dunántúl	662	1 847	208	775
Nyugat-Dunántúl	1 673	580	45	1 370
Dél-Dunántúl	199	426	52	219
Észak-Magyarország	596	1 439	39	676
Észak-Alföld	847	1 119	24	789
Dél-Alföld	382	816	74	402
Ország összesen ^{a)}	502	1 521	109	587

a) A területre fel nem osztható tőke nélkül.

A vállalkozások nettó árbevétele létszám-kategória szerint, 2011

(milliárd forint)

Régió	1–9 fő	10–19 fő	20–49 fő	50–249 fő	250–999 fő	1000 és több fő	Összesen
Közép-Magyarország	9 113	3 207	4 622	8 375	6 234	9 952	41 503
Közép-Dunántúl	1 193	450	599	1 091	2 543	3 051	8 927
Nyugat-Dunántúl	1 154	442	489	1 024	986	2 321	6 414
Dél-Dunántúl	951	325	368	606	526	808	3 584
Észak-Magyarország	994	273	321	929	599	1 674	4 789
Észak-Alföld	1 359	487	559	1 308	1 097	800	5 610
Dél-Alföld	1 452	572	649	1 137	1 023	274	5 107
Ország összesen	16 216	5 756	7 607	14 470	13 008	18 878	75 935

A vállalkozások nettó árbevétele gazdasági ág szerint, 2011

(milliárd forint)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Vállalkozások összesen								
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	165	215	260	273	104	353	360	1 731
B–E Ipar	13 916	6 290	3 972	1 498	3 261	2 514	2 095	33 546
C ebből: feldolgozóipar	9 501	6 044	3 738	1 155	2 799	2 005	1 618	26 861
F Építőipar	1 772	231	295	185	201	276	317	3 279
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	14 623	1 488	1 068	1 030	747	1 801	1 647	22 404
H Szállítás, raktározás	2 727	237	300	229	162	219	223	4 098
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	452	62	73	50	46	68	70	820
J Információ, kommunikáció	2 627	44	55	43	30	38	52	2 889
L Ingtalanügyletek	1 017	70	101	42	49	77	81	1 438
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	2 035	127	111	103	66	107	117	2 666
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	1 456	97	93	70	60	75	64	1 914
P Oktatás	74	10	12	9	8	15	11	138
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	176	24	34	23	30	35	32	353
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	321	15	16	11	13	18	19	413
S Egyéb szolgáltatás	142	17	24	16	13	16	18	246
A–S Összesen	41 503	8 927	6 414	3 584	4 789	5 610	5 107	75 935

A vállalkozások regionális sajátosságai

A vállalkozások nettó árbevétele gazdasági ág szerint, 2011 (folytatás)

(milliárd forint)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Ebből: 1–249 fő (kis- és középvállalkozások)								
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	156	194	245	241	90	319	335	1 580
B–E Ipar	5 893	1 209	890	525	1 131	999	967	11 614
C ebből: feldolgozóipar	2 410	1 065	794	445	791	880	863	7 248
F Építőipar	1 405	231	280	178	201	262	299	2 857
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	10 213	1 059	977	871	671	1 527	1 559	16 877
H Szállítás, raktározás	1 387	206	224	79	116	177	193	2 383
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	318	60	73	50	46	62	67	677
J Információ, kommunikáció	1 417	36	47	43	30	32	52	1 658
L Ingatlanügyletek	1 000	61	95	42	49	77	78	1 402
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1 874	127	111	99	65	106	117	2 499
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	1 164	84	80	62	56	72	63	1 581
P Oktatás	74	10	12	9	8	15	11	138
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	144	24	34	23	30	35	32	321
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	140	15	16	11	13	15	19	229
S Egyéb szolgáltatás	132	17	24	16	12	16	18	235
A–S Összesen	25 318	3 334	3 108	2 250	2 517	3 713	3 810	44 049

A vállalkozások bruttó hozzáadott értéke létszám-kategória szerint, 2011

(milliárd forint)

Régió	1–9 fő	10–19 fő	20–49 fő	50–249 fő	250–999 fő	1000 és több fő	Összesen
Közép-Magyarország	1 599	567	689	1 396	1 108	2 442	7 801
Közép-Dunántúl	237	86	103	238	356	455	1 474
Nyugat-Dunántúl	240	85	99	245	279	507	1 455
Dél-Dunántúl	177	56	70	137	175	193	808
Észak-Magyarország	178	54	63	194	133	211	833
Észak-Alföld	258	88	104	225	164	203	1 043
Dél-Alföld	252	99	116	227	179	62	935
Ország összesen	2 942	1 035	1 244	2 662	2 395	4 072	14 350

A vállalkozások bruttó hozzáadott értéke gazdasági ág szerint, 2011

(milliárd forint)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Vállalkozások összesen								
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	34	52	55	56	23	69	75	364
B–E Ipar	2 403	991	948	385	515	542	431	6 215
C ebből: feldolgozóipar	2 016	926	868	210	399	468	369	5 257
F Építőipar	304	54	62	48	50	67	68	654
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	1 437	148	113	83	82	144	147	2 154
H Szállítás, raktározás	685	68	92	106	55	58	59	1 122
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	121	17	20	13	12	15	16	214
J Információ, kommunikáció	1 010	15	19	15	11	14	17	1 100
L Ingatlanügyletek	375	21	32	21	14	28	23	513
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	652	40	45	33	27	42	44	883
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	491	40	35	22	18	27	23	655
P Oktatás	24	4	4	3	3	5	4	46
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	77	14	18	13	16	18	16	172
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	150	5	4	4	3	6	7	179
S Egyéb szolgáltatás	39	7	10	6	5	6	6	79
A–S Összesen	7 801	1 474	1 455	808	833	1 043	935	14 350

A vállalkozások regionális sajátosságai

A vállalkozások bruttó hozzáadott értéke gazdasági ág szerint, 2011 (folytatás)

(milliárd forint)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Ebből: 1–249 fő (kis- és középvállalkozások)								
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	30	45	49	47	18	60	66	314
B–E Ipar	706	265	237	132	214	227	232	2 014
C ebből: feldolgozóipar	502	233	210	110	162	197	196	1 611
F Építőipar	240	54	59	46	50	62	66	577
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	1 002	107	102	76	73	131	135	1 626
H Szállítás, raktározás	346	51	52	17	31	41	43	582
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	75	16	20	13	12	14	15	165
J Információ, kommunikáció	459	13	16	15	11	11	17	541
L Ingatlanügyletek	366	17	30	21	14	29	21	497
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	550	40	45	31	26	41	44	777
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	333	28	25	17	14	24	22	463
P Oktatás	24	4	4	3	3	5	4	46
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	63	14	18	13	16	18	16	159
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	24	5	4	4	3	4	7	51
S Egyéb szolgáltatás	33	7	10	6	4	6	6	72
A–S Összesen	4 251	664	669	440	489	675	694	7 883

A vállalkozások beruházásai anyagi-műszaki összetétel szerint, 2011

(milliárd forint)

Régió	Épületek, egyéb építmények	Gépek, berendezések, járművek	Egyéb	Összesen
Vállalkozások összesen				
Közép-Magyarország	467	586	3	1 055
Közép-Dunántúl	124	210	6	340
Nyugat-Dunántúl	213	267	4	484
Dél-Dunántúl	93	141	5	239
Észak-Magyarország	81	166	2	250
Észak-Alföld	156	160	9	325
Dél-Alföld	141	194	14	349
Ország összesen ^{a)}	1 277	1 784	42	3 103
1–249 fő (kis- és középvállalkozások)				
Közép-Magyarország	265	302	3	570
Közép-Dunántúl	53	94	5	152
Nyugat-Dunántúl	102	74	4	180
Dél-Dunántúl	56	91	4	150
Észak-Magyarország	42	56	2	99
Észak-Alföld	78	81	6	165
Dél-Alföld	82	95	13	191
Ország összesen ^{a)}	678	809	37	1 524
250 és több fő (nagyvállalatok)				
Közép-Magyarország	201	284	0	485
Közép-Dunántúl	72	116	1	188
Nyugat-Dunántúl	110	194	0	305
Dél-Dunántúl	37	50	1	88
Észak-Magyarország	39	111	0	150
Észak-Alföld	79	79	2	159
Dél-Alföld	59	99	1	158
Ország összesen ^{a)}	598	975	6	1 579

a) Az országhatáron kívüli beruházásokkal együtt.

A vállalkozások regionális sajátosságai

A vállalkozások beruházásai létszám-kategória szerint, 2011

(milliárd forint)

Régió	1–9 fő	10–19 fő	20–49 fő	50–249 fő	250–999 fő	1000 és több fő	Összesen
Közép-Magyarország	264	60	84	162	174	311	1 055
Közép-Dunántúl	51	15	24	62	100	88	340
Nyugat-Dunántúl	43	17	67	52	89	216	484
Dél-Dunántúl	36	11	19	84	44	44	239
Észak-Magyarország	24	11	20	44	46	104	250
Észak-Alföld	45	18	29	73	93	66	325
Dél-Alföld	42	23	34	93	49	109	349
Ország összesen ^{a)}	505	155	280	584	606	973	3 103

a) Az országhatáron kívüli beruházásokkal együtt.

A vállalkozások beruházásai gazdasági ág szerint, 2011

(milliárd forint)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen ^{a)}
Vállalkozások összesen								
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	14	21	25	29	12	43	37	182
B–E Ipar	302	210	348	133	167	144	192	1 547
C ebből: feldolgozóipar	214	166	284	80	142	115	169	1 220
F Építőipar	26	8	7	7	5	13	9	74
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	144	24	20	20	14	32	36	289
H Szállítás, raktározás	183	40	40	14	25	60	39	402
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	19	3	9	4	4	2	8	51
J Információ, kommunikáció	94	10	9	12	5	6	8	144
L Ingtatlanügyletek	152	10	11	13	10	13	7	216
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	45	5	4	3	5	7	6	74
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	61	5	7	1	2	2	4	90
P Oktatás	1	0	0	0	0	0	0	2
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	6	1	2	1	1	2	1	14
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	4	2	1	0	0	1	0	8
S Egyéb szolgáltatás	4	0	2	1	0	1	2	10
A–S Összesen	1 055	340	484	239	250	325	349	3 103

a) Az országhatáron kívüli beruházásokkal együtt.

A vállalkozások beruházásai gazdasági ág szerint, 2011 (folytatás)

(milliárd forint)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen ^{a)}
Ebből: 1–249 fő (kis- és középvállalkozások)								
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	13	18	24	23	10	38	34	160
B–E Ipar	113	77	86	82	48	57	77	548
C ebből: feldolgozóipar	78	50	37	69	33	45	60	380
F Építőipar	24	7	7	6	5	12	8	68
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	89	15	15	12	9	25	24	190
H Szállítás, raktározás	26	10	13	3	4	6	17	80
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	16	3	9	4	3	2	8	45
J Információ, kommunikáció	26	2	2	2	1	1	2	37
L Ingtatlanügyletek	151	7	10	13	10	13	7	211
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	42	5	4	2	5	7	5	71
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	58	5	5	1	1	2	4	82
P Oktatás	1	0	0	0	0	0	0	2
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	5	1	2	1	1	1	1	13
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	3	2	0	0	0	0	0	7
S Egyéb szolgáltatás	3	0	2	1	0	1	2	10
A–S Összesen	570	152	180	150	99	165	191	1 524

a) Az országhatáron kívüli beruházásokkal együtt.

A vállalkozások regionális sajátosságai

A foglalkoztatottak száma a vállalkozásoknál a szervezetek létszám-kategóriája szerint, 2011

(ezer fő)

Régió	1–9 fő	10–19 fő	20–49 fő	50–249 fő	250–999 fő	1000 és több fő	Összesen
Közép-Magyarország	428	105	107	182	131	252	1 206
Közép-Dunántúl	104	23	24	42	41	56	290
Nyugat-Dunántúl	103	23	23	45	40	23	258
Dél-Dunántúl	87	18	20	33	17	18	193
Észak-Magyarország	87	17	18	37	24	26	209
Észak-Alföld	120	26	30	54	33	18	280
Dél-Alföld	122	29	32	50	29	12	274
Ország összesen	1 051	242	253	444	314	405	2 708

A foglalkoztatottak száma a vállalkozásoknál gazdasági ág szerint, 2011

(ezer fő)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Vállalkozások összesen								
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	10	14	13	15	10	22	23	106
B–E Ipar	214	119	97	63	79	85	86	743
C ebből: feldolgozóipar	194	110	89	52	70	77	79	671
F Építőipar	80	21	20	19	18	26	23	207
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	273	53	40	35	36	60	57	554
H Szállítás, raktározás	135	15	18	9	13	15	15	221
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	57	12	14	11	9	13	14	130
J Információ, kommunikáció	82	4	4	3	3	4	5	106
L Ingtatlanügyletek	38	5	6	4	3	5	5	67
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	122	15	14	13	11	15	16	206
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	121	15	12	9	9	14	10	191
P Oktatás	13	3	3	3	4	5	4	35
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	22	5	6	4	6	7	7	56
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	15	2	3	2	2	3	3	30
S Egyéb szolgáltatás	22	6	8	5	5	6	6	57
A–S Összesen	1 206	290	258	193	209	280	274	2 708

A foglalkoztatottak száma a vállalkozásoknál gazdasági ág szerint, 2011 (folytatás)

(ezer fő)

Gazdasági ág	Közép-Magyar-ország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyar-ország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Ebből: 1–249 fő (kis- és középvállalkozások)								
A Mezőgazdaság, erdő-gazdálkodás, halászat	9	11	11	13	8	19	20	92
B–E Ipar	123	50	48	37	42	53	57	410
C ebből: feldolgozóipar	114	45	45	33	38	49	52	375
F Építőipar	69	21	20	18	18	24	23	193
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	195	38	38	33	33	54	55	446
H Szállítás, raktározás	41	12	12	6	8	11	11	100
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	44	12	14	10,5	9	13	14	116
J Információ, kommunikáció	55	4	4	3	3	4	5	78
L Ingatlanügyletek	36	5	6	4	3	5	5	63
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	113	15	14	12	11	15	16	196
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	69	10	9	7	7	11	9	123
P Oktatás	13	3	3	3	4	5	4	35
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	20	5	6	4	6	7	7	54
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	14	2	3	2	2	2	3	28
S Egyéb szolgáltatás	21	6	8	5	4	6	6	56
A–S Összesen	823	192	195	158	159	229	233	1 989

A vállalkozások regionális sajátosságai

A 2006-ban valódi új vállalkozások közül a 2011-ben túlélők aránya*

Régió	1–9 fő	10–49 fő	50–249 fő	250 és több fő	Összesen
2006-ban valódi új vállalkozás					
Közép-Magyarország	22 486	491	36	2	23 015
Közép-Dunántúl	6 279	78	8	1	6 366
Nyugat-Dunántúl	5 811	51	6	–	5 868
Dél-Dunántúl	5 001	33	3	–	5 037
Észak-Magyarország	5 305	58	11	–	5 374
Észak-Alföld	7 372	68	5	–	7 445
Dél-Alföld	6 621	65	6	–	6 692
Ország összesen	58 875	844	75	3	59 797
Ebből túlélők aránya 2011-ben, %					
Közép-Magyarország	42,3	39,5	41,7	50,0	42,2
Közép-Dunántúl	39,0	28,2	62,5	100,0	38,9
Nyugat-Dunántúl	41,6	56,9	100,0	–	41,8
Dél-Dunántúl	38,6	45,5	100,0	–	38,7
Észak-Magyarország	36,8	34,5	45,5	–	36,8
Észak-Alföld	37,7	36,8	–	–	37,7
Dél-Alföld	39,2	44,6	33,3	–	39,2
Ország összesen	40,1	39,6	48,0	66,7	40,1

* A vállalkozások alakulásának székhelye szerinti adatok.

A 2006-ban valódi új vállalkozások közül a 2011-ben túlélők aránya gazdasági ág szerint*

		(százalék)						
Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
A Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	50,6	46,4	48,9	38,5	42,2	38,3	50,2	45,2
B–E Ipar	47,8	50,2	49,1	45,7	48,4	47,9	48,7	48,2
C ebből: feldolgozóipar	48,3	50,8	49,0	46,3	47,2	46,7	47,1	48,1
F Építőipar	36,8	38,9	43,5	34,2	30,6	33,8	39,1	36,8
G Kereskedelem, gépjárműjavítás	37,7	36,8	42,4	39,0	35,5	37,0	38,8	37,9
H Szállítás, raktározás	42,9	44,1	50,3	47,3	43,9	42,4	43,2	44,2
I Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	36,7	34,3	32,2	38,7	33,9	30,9	29,4	34,2
J Információ, kommunikáció	51,2	52,4	50,3	51,6	49,4	47,6	53,0	51,0
K Pénzügyi, biztosítási tevékenység	18,7	14,6	17,6	14,6	14,3	15,2	16,2	16,4
L Ingatlanügyletek	40,1	43,4	46,4	44,1	49,0	48,0	37,1	41,7
M Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	57,6	55,5	51,9	51,0	51,1	57,5	54,5	55,8
N Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	39,9	34,1	33,8	37,4	33,1	36,4	34,9	36,8
P Oktatás	52,9	39,7	49,4	39,3	42,7	40,7	46,1	45,9
Q Humán-egészségügyi, szociális ellátás	69,7	68,4	67,4	74,2	80,6	66,4	61,5	69,1
R Művészet, szórakoztatás, szabad idő	46,4	49,5	49,2	52,1	50,5	48,1	47,2	47,9
S Egyéb szolgáltatás	42,6	39,3	48,1	47,5	38,7	34,8	39,7	41,7
A–S Összesen	42,2	38,9	41,8	38,7	36,8	37,7	39,2	40,1

* A vállalkozások alakulásának székhelye szerinti adatok.

Megjegyzések:

A vállalkozások bruttó hozzáadott érték, árbevétel, beruházás és foglalkoztatottsági adatai a Gazdasági Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszere 2008 (TEÁOR '08), az Európai Tanácsnak a vállalkozásszerkezeti statisztikára (SBS) és a külföldi leányvállalatok szerkezetére és tevékenységére (FATS) vonatkozó rendeletek alapján kerülnek meghatározásra (létszám-kategória, árbevétel, tevékenység, területi és ország szerinti bontásban). A TEÁOR '08 az Európai Unió NACE Rev. 2. tevékenységi osztályozásával van összhangban.

A vállalkozások bruttó hozzáadott érték, árbevétel, beruházás és foglalkoztatott adatai a fentiek alapján a pénzügyi, biztosítási tevékenység, valamint a közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás ágazatok nélkül számított adatok. Az adatok forrása a legalább 20 főt foglalkoztató szervezetek esetében az éves integrált gazdaságstatisztikai jelentés, a megfigyelés e körben teljes körű. A 19 fő és az alatti vállalkozások esetében az adatforrás szintén az éves integrált gazdaságstatisztikai jelentés, azonban a megfigyelés ebben a körben kizárólag a kiválasztott vállalkozásokra terjed ki, az adatok teljeskörűsítése az adóadatok segítségével történik.

A százalék- és viszonyszámokat a kerekítés nélküli adatokból számítjuk.

Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történik, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.

A népességre vetített mutatókat lakónépességi adatok alapján számítottuk.

Jelmagyarázat:

– = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.

0 = a mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.

További információk, adatok (linkek):

[Módszertan](#)

ISBN 978-963-235-441-5

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Nyitrai József főosztályvezető

További információ: Kása Katalin tájékoztatási osztályvezető

Telefon: (+36-96) 502-423, katalin.kasa@ksh.hu

info.gyor@ksh.hu, telefon: (+36-96) 502-400